

FSi

FORSVAR- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING

Styrets Årsberetning 2011

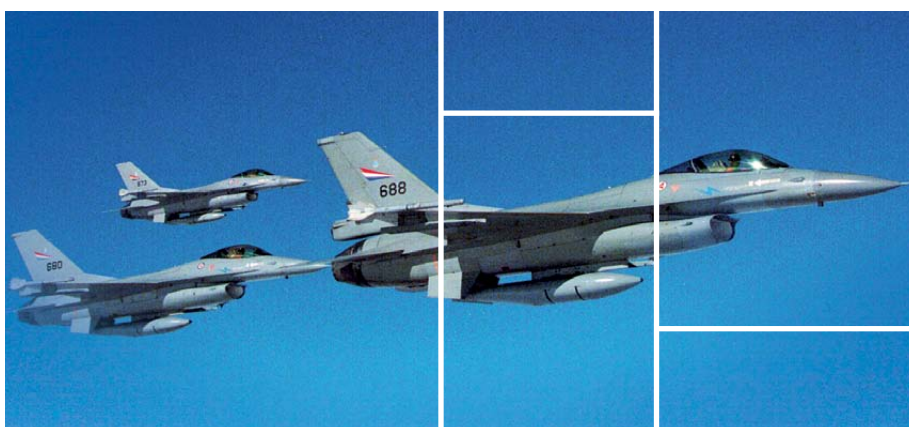

Innhold

1	ORGANISASJON	4
1.1	Medlemsutvikling	4
1.2	Styret	4
1.3	Valgkomitéen	4
1.4	FSi s Administrasjon	5
1.5	Forsvarsindustriens råd	6
1.6	FSi's kampflyutvalg	6
1.7	FSi's programutvalg	6
1.8	Defence Industrial Counsellor ved NORAMB Washington D.C.	6
1.9	Utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål	6
1.10	SMB - utvalg	6
1.11	Tilknytning	6
1.12	Samarbeidsorganer og Samarbeidspartnere	6
1.13	Økonomi	7
2	AKTIVITETEN I 2011	9
2.1	Strategi for de næringspolitiske aspekter ved Forsvarets anskaffelser - St. meld. nr. 38 (2006-2007) «Forsvaret og industrien – Strategiske partnere»	9
2.1.1	Støtte til internasjonal markedsføring	10
2.2	Medlemsarrangementer	10
2.2.1	INFO/ERFA	10
2.2.2	Leverandørseminar og Minimesse	10
2.2.3	FSi stand på DSEI 2011	11
2.2.4	Informasjonsvirksomheten	11
2.3	Industrielt samarbeid ved anskaffelser fra utlandet	11
2.3.1	Etikk og antikorrupsjon	11
2.4	Internasjonalt Samarbeid	11
2.4.1	Bilateralt samarbeid	11
2.4.2	NATO	12
2.4.2.1	NATO Industrial Advisory Group (NIAG)	12
2.4.3	Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)	12
2.4.4	European Defence Agency	12
2.4.5	Nordisk forsvarsmaterielsamarbeid	12
2.5	Nye Kampfly	13
2.6	Norwegian Aerospace Industry Cluster/Luftfatsklynge	13
3	STRATEGI FOR 2012	14
3.1	Overordnede mål for 2012	14
3.2	Rammebetingelser	14
3.2.1	St. meld. Nr. 38 (2006-2007) Forsvaret og industrien – Strategiske partnere	14
3.2.2	Internasjonal markedsføring	14
3.2.2.1	Messer/Utstillinger	14
3.2.3	Anskaffelsesregelverk	14
3.2.4	Industrielt samarbeid ved anskaffelser fra utenlandske leverandører	15
3.2.5	Eksporthandel	15
3.2.6	EUs Forsvarsdirektiv	16
3.2.7	European Defence Agency (EDA)	16
3.3	Nye Kampfly	16
3.3.1	Norwegian Aerospace Industry Cluster (NIAC)/Luftfatsklynge	18
3.4	Internasjonalt samarbeid	18
3.4.1	Bilateralt samarbeid	18
3.4.2	NATO Industrial Advisory Group (NIAG)	18
3.4.3	Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)	18
3.4.4	Nordisk samarbeid	18
3.5	Samfunnssikkerhet	19
3.6	SMB	19
3.7	Samarbeidspartnere	19
3.8	Informasjon	19
3.9	Medlemmer	19
3.10	Organisasjon	20
4	STYRETS KONKLUSJON	20

Vedlegg

1. Medlemsbedrifter i FSi pr. 31. desember 2011
2. Flernasjonale fora hvor FSi var representert i 2011
3. Regnskap 2011
4. Revisjonsberetning for 2011
5. Budsjett for 2012
6. Representasjon i grupper/utvalg i 2011
7. Mandat for FSis programutvalg
8. Mandat for SMB-utvalg
9. Arrangementer i FSi regi i 2011
10. Studier i regi av NATO Industrial Advisory Group (NIAG) der norsk industri deltar

1. ORGANISASJON

1.1 Medlemsutvikling

Pr 31.12.2011 har Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening (FSi) 119 medlemmer. Medlemsoversikt følger som vedlegg 1. Det har vært noe rotasjon i medlemsmassen, men antall medlemmer er stabilt i overkant av 100. Det vurderes fortsatt å være et potensiale for nye medlemmer.

1.2 Styret

Styret har i 2011 avholdt 6 ordinære møter, hvorav ett i sammenheng med en ekstra dag til styreseminar. I løpet av året har to av styrets medlemmer, Merete Rønningen, Trelleborg Offshore og Olav Berg; Teleplan Globe fratrukket sine stillinger. De er ikke lengre ansatt i medlemsbedrifter i FSi og er erstattet av vararepresentanter inntil valgperioden utløper.

FSi's styre pr. 31. desember 2011:

Markedsdirektør	Tore Sannes	KDA AS (Styreleder)
Arb. styreleder	Ole Martin Grimsgaard	T&G Elektro AS (Nestleder)
Direktør	Harald Røros	Thales Norway AS
Konserndirektør	Ola Skrivervik	Nammo AS
EVP Programs and Projects	Roar Langen	Vinghøg AS
VP Defence Strategidirektør	Dag Almar Hansen	Techni AS (Vara for Olav Berg)
Adm. direktør	Berner M. Olsen	ROFI Industrier AS
VP Defence	Morten Jarodd	Ceragon Networks AS (Vara for Merete Rønningen)
Direktør	Christian Hauglie-Hanssen	KDA AS (personlig vararep. for Sannes)
Spesialrådgiver	Johannes Norheim	Nammo AS (personlig vararep. for Skrivervik)
Adm. direktør	Glenn Pedersen	Thales Norway AS (personlig vararep. for Røros)
EVP Business Development	Harald Lunde	Vinghøg AS. (personlig vararep. for Langen)
Daglig leder	Hans Arne Flåto	Propartner Defence AS

1.3 Valgkomitéen

Valgkomiteen valgt på Generalforsamlingen 2011:

Leder:	Sales&Marketing Manager	Jerry Hurum	Chemring Nobel AS
Medlem:	Adm direktør	Werner Fuchs	Tinex AS
Medlem:	Vice President	Arne Risvik Syversen	Comrod AS

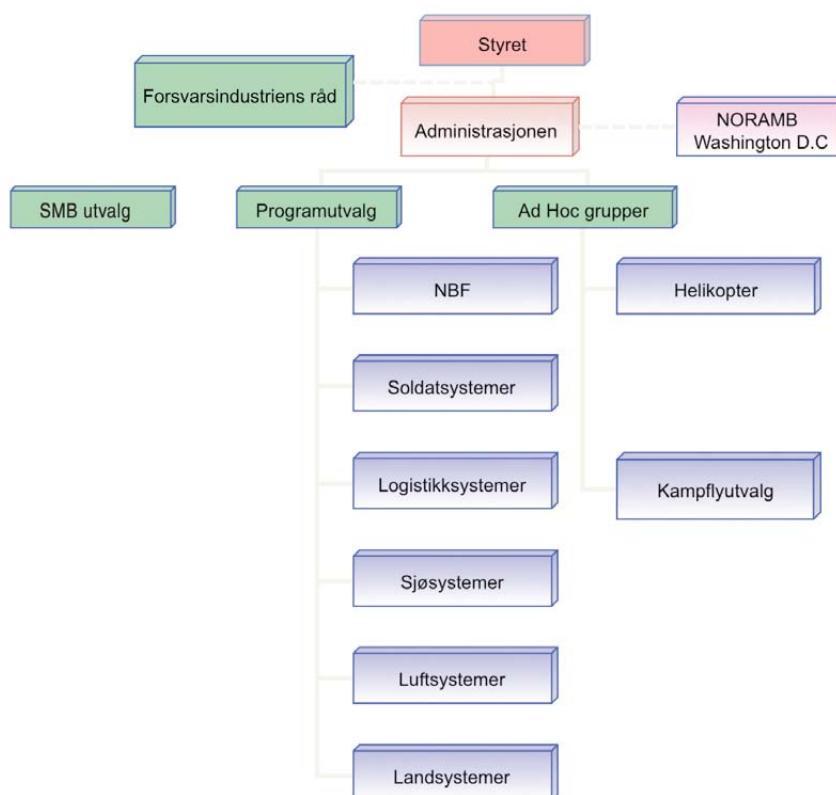
1.4 FSi's Administrasjon

Fra 1. september 2011 tiltrådte Svein Hartor Andersen som seniorrådgiver, og administrasjonen ble styrket med en ansatt.

FSi's Administrasjon pr. 31. desember 2011.

Adm. direktør	Torbjørn Svengård
Direktør Kommunikasjon og forretningsutvikling	Mari Ulstein
Seniorrådgiver (Brigader(P))	Stein Ivar Eriksen
Seniorrådgiver	Svein Hartor Andersen
Sekretær	Anne-Grethe H. Berntzen

Organisasjonskart for 2011

FSi's organisasjon pr.
31. desember 2011

1.5 Forsvarsindustriens råd

St. meld. nr 38 (2006-2007) definerer Forum for Materielle Fremskaffelser (FMF) som en overordnet styringsfunksjon for implementeringen av strategien som presenteres i meldingen. Som følge av dette er FMFs møter to ganger pr år utvidet til også å omfatte deltagere fra industrien. FMF ledes av materielldirektøren/ass. departementsråd i FD og består for øvrig av Sj FD III, Sj FD IV, Sj FST, de fem generalinspektørene, Sj FLO, Sj FLO/I og AD FFI. For å kunne møte i dette forumet på riktig nivå etablerte Styret i FSi forsvarsindustriens råd. Rådet består av adm.dir i de fire største forsvarsbedriftene, som sammen med FSis styreformann og adm.dir. representerer FSi i FMF (Utvidet).

1.6 FSi's kampflyutvalg

Som ledd i arbeidet med oppfølging av kampflyprosjektet har styret opprettet et kampflyutvalg som er kontaktpunkt og samtalepartner for myndighetene i kampflysaken. Utvalget ivaretar FSis representasjon i F-35 industristøttegruppe og F-35 industriforum, som begge er opprettet av FD som en del av gjennomføringen av industristrategien for F-35.

1.7 FSis programutvalg

Implementeringen av strategien i St. meld nr. 38 (2006- 2007) "Forsvaret og Industrien – Strategiske partnere" forutsetter bl.a støttefunksjoner innenfor hvert av FDs investeringsprogrammer som bidrag til implementering av strategien. I denne forbindelse er det opprettet seks programutvalg, hver sammensatt av representanter fra FSis medlemsbedrifter. Utvalgene er inndelt etter samme mal som FDs investeringsprogrammer og er FSis grense-snitt mot programmene. Utvalgene er både et verktøy for å støtte administrasjonen i dialogen med programområdene og en mulighet for interesserte bedrifter til å engasjere seg aktivt i foreningens arbeid. Mandat for utvalgene og oversikt over medlemmene finnes i vedlegg 6 og 7.

1.8 Defence Industrial Counsellor ved NORAMB Washington D.C.

Stillingen som Defence Industrial Counsellor ved NORAMB, Washington D.C. ble videreført i 2011. Stillingen finansieres av Forsvarsdepartementet, Innovasjon Norge og FSi, på vegne av 8 medlemsbedrifter, og har som formål å støtte norsk industris aktiviteter i det amerikanske forsvarsmarkedet. Styret besluttet i august 2011 at FSi skal videreføre sitt engasjement i stillingen.

Tom Ivar Stie, som har hatt stillingen siden august 2008 sluttet i august 2011. En rekrutteringsprosess i regi av Innovasjon Norge ble iverksatt våren 2011. Einar Gustavson ble høsten 2011 tilsatt. Han tiltrer i februar 2012.

1.9 Utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål

FSi blir i økende grad involvert i saker som krever juridisk og/ eller kontraktsrelatert kompetanse. Styret har derfor etablert et utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål. Utvalget er lagt under FSi's administrasjon som et rådgivende organ og trer i funksjon når det er et konkret behov etter anmodning fra administrasjonen.

1.10 SMB - utvalg

Mange små og mellomstore bedrifter i FSis opplever at det er krevende å få markedsadgang, både overfor Forsvaret og internasjonalt. Et annet stadig tilbakevendende tema er finansiering av utviklingsaktiviteter. Derfor besluttet FSis styre i 2011 å opprette et SMB-utvalg. Gjennom SMB utvalget ønsker FSi at det skal bli satt mer fokus på disse problemstillingene, og arbeide med konkrete tiltak for å få dette til.

Utvalgets målsetning er å bidra til bedre SMB'enes rammebetingelser og på den måte få økt mulighetene til å få markedsadgang. Utvalget skal også støtte administrasjonen i dialogen med Forsvarets organisasjon, seg i mellom og mellom SMB bedriftene og de større bedriftene, samt bidra til økt kompetanse hos SMB'ene når det gjelder Forsvarets investeringskonsept.

Mandat for utvalget finnes i vedlegg 8.

1.11 Tilknytning

FSi er samlokalisert og samarbeider med NHO slik at FSi kjøper tjenester fra NHOs administrasjon. NHO ivaretar den formelle funksjon som arbeidsgiver for administrasjonens ansatte.

1.12 Samarbeidsorganer og Samarbeidspartnere

FSi samarbeider med en rekke organisasjoner og offentlige etater, som f.eks. FD, FFI, FLO, UD, NHD og Innovasjon Norge.

1.13 Økonomi

Ca 55% av FSI's virksomhet er finansiert av årsavgiften. Avgiften for 2. halvår ble justert på Generalforsamlingen 29. april 2011 med virkning fra 1. juli 2011 og er pr år:

Kategori I medlemmer:

KDA AS	Kr 630 630,-
Nammo AS	Kr 491 190,-
Thales Norway AS	Kr 351 750,-
Vinghøg AS	Kr 351 750,-

Kategori II A medlemmer:

Antall ansatte over 200 og 10 % eller mer er omsetning i forsvar og samfunnsikkerhet	Kr 84 945,-
--	-------------

Kategori II B medlemmer:

Antall ansatte over 80	Kr 56 490,-
------------------------	-------------

Kategori II C medlemmer:

Antall ansatte 10 – 80	Kr 35 175,-
------------------------	-------------

Kategori III medlemmer:

Bedrifter med mindre enn 10 ansatte	Kr 21 210,-
-------------------------------------	-------------

Hovedtallene for 2011 er:

Driftsinntekter	Kr 10 444 000,-
Finansinntekter	Kr 158 000,-
Sum inntekter:	Kr 10 602 000,-
Sum driftsutgifter:	Kr 9 051 000,-
Årets resultat:	Kr 1 552 000,-
Egenkapital pr. 31.12. 2011:	Kr 5 241 000,-

Detaljert regnskap for 2011, revisors beretning, samt Styrets budsjett for 2012 følger som vedlegg 3, 4, og 5.

Årets resultat viser et overskudd på kr 1 552 000,-. Dette utgjør en økning på kr 196 000,- fra 2010 til 2011.

Overskuddet styrker foreningens egenkapital.

Høy aktivitet innenfor kurs og seminarer, svært god deltagelse på våre arrangementer og noe høyere medlemstall, førte til gode resultater. Budsjettet for 2012 legger opp til

et overskudd på kr 373 222,-. Det forutsetter at medlemsavgiften økes med 2,5% pr. år fra 1. juli 2012. Økningen er i underkant av forventet kostnadsutvikling i 2012. Forutsatt stabil medlemsmasse og god oppslutning om foreningens arrangementer, antar styret at det for 2013 ikke vil være behov for ytterligere økning av medlemsavgiften utover generell priskompensasjon.

Norsk forsvarsindustri - nøkkeltall

Forsvarsindustrien omsatte forsvars- og sikkerhetsrelaterte varer og tjenester til norske og utenlandske kunder til en verdi av totalt 14,2 milliarder kroner i 2010. Dette inkluderer både forsvarsmateriell og flerbruksvarer, det vil si produkter som kan ha både sivil og militær anvendelse. Tallet inkluderer også vedlikehold og tjenester til drift av forsvars- materiell.

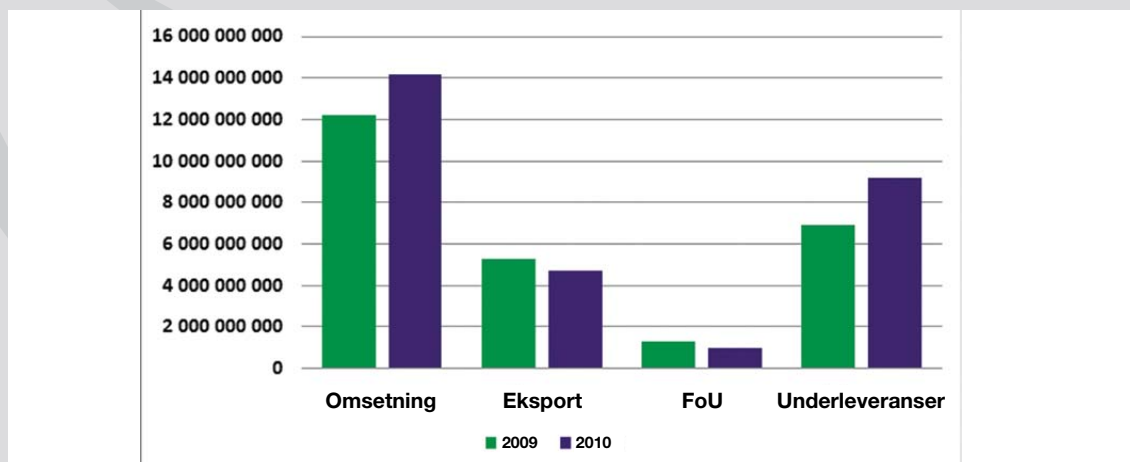
Leveranser til det norske forsvaret utgjorde 3 milliarder kroner mens underleveranser fra norske leverandører til det norske forsvaret utgjorde 3,8 milliarder kroner. Til sammenligning eksporterte norske forsvarsleverandører varer og tjenester til det utenlandske markedet for 4,7 milliarder kroner

og hadde en omsetning fra virksomhet i utlandet på 2,7 milliarder kroner. Forsvarsbedriftene bidro i 2010 til den nasjonale verdiskapningen med en samlet verdiskapning på 5 milliarder kroner, en økning på nesten 18% fra året før. Forsvarsindustrien bidrar vesentlig til den nasjonale forskningsinnsatsen. Hele 1 milliarder kroner, eller 7% av den samlede omsetningen, ble investert i ulike FoU-prosjekter i 2010. Halvparten av forskningsinnsatsen ble finansiert av bedriftene selv.

Ved utgangen av 2010 hadde industrien registrert 4300 forsvarsrelaterte årsverk. Dette er både årsverk som har direkte tilknytning gjennom utvikling eller produksjon av forsvarsmateriell, og årsverk med en tett koplet støttefunksjon.

Nøkkeltall

Omsetning av forsvarsmateriell og -tjenester	14,2	(mrd-kroner)
Eksport av forsvarsmateriell og -tjenester	4,7	(mrd-kroner)
Antall årsverk i forsvarsrelatert virksomhet	4 300	(årsverk)
Forsvarsrelatert forskning og utvikling	1,0	(mrd-kroner)
Utenlandske underleveranser	5,4	(mrd-kroner)
Norske underleveranser	3,8	(mrd-kroner)
Verdiskaping forsvarsrelatert	5,0	(mrd-kroner)
Verdiskaping forsvarsrelatert pr årsverk	1,15	(mill-kroner)

Kilde: FFI-rapport 2011/02264 "Forsvarsindustrien i Norge - statistikk 2010."

2 AKTIVITETEN I 2011

De viktigste aktivitetene i 2011 har vært:

- Videreutvikling og styrking av myndighetsdialogen
- Forberedelse til implementeringen av EUs forsvarsdirektiv
- Kampflyanskaffelsen
- Etablering handlingsplan for tidlig samarbeid mellom forsvaret og industrien
- Oppdatering av Strategien for de næringspolitiske aspekter ved anskaffelser til Forsvaret (St.meld. nr. 38 (2006-2007))
- Utvikling av en policy for samarbeidet mellom Forsvaret og norsk industri på IKT-området
- Arbeidet med justering av regleverket for kostnads-kontroll og immateriell rettigheter ved Forsvarets anskaffelser
- Gjennomføring av industriseminarer med søsterorganisasjoner og leverandører til Forsvaret
- Organisering og gjennomføring av konferanser, messer og kurs og seminarer

Det er en positiv utvikling i dialogen med myndighetene. De etablerte møteplassene fungerer godt og innholdet i dialogen blir stadig mer konkret. Det er god dialog mellom industrien og Forsvaret på programnivå som har resultert i flere konkrete initiativ i løpet av året.

I løpet av året er det gjennomført en rekke seminarer, kurs og konferanser. I løpet av 2011 har 76% av medlemsbedriftene deltatt på ett eller flere av arrangementene. Vedlegg 10 gir en detaljert oversikt over deltagelsen.

Organisasjonen er fortsatt i utvikling. Tilbudet til medlemmene er økende og relasjonene med myndighetene er ytterligere styrket.

Administrasjonen har gjennomført virksomheten i samsvar med styrets føringer.

2.1 Myndighetsdialog

Det har i løpet av året vært gjennomført flere møter med politisk ledelse i Forsvarsdepartementet. I juli deltok representanter fra foreningen sammen med Statssekretæren og representanter fra embetsverket i FD på møter i Brussel med EFTA Surveillance Agency (ESA), European Defence Agency (EDA), og EU-kommisjonen for å formidle Norges syn på EUs forsvarsdirektiv som er under implementering

Statssekretær Roger Ingebrigtsen på besøk hos Vinghøg AS
Foto: FD

i EU. Foreningen deltok på Utenriks- og Forsvarskomiteens åpne høringer om nye kampfly i juni og om eksportkontrollmeldingen i oktober 2011. I forbindelse med behandlingen av Forsvarsbudsjettet for 2012, ga FSi skriftlige innspill til komiteen.

I regjeringens forslag til forsvarsbudsjett for 2012 la Forsvarsdepartementet frem en oppdatering av Strategien for samarbeidet mellom Forsvaret og industrien FD som ble presentert i St. prp. nr. 38 (2006-2007). Oppdateringen innebærer at målsettingene og ambisjonsnivået som ble etablert i St. meld. nr. 38 videreføres og at samarbeidet, basert på Forsvarets behov, fortsatt skal styrkes.

Det har vært gjennomført to møter i Forum for Materielle Fremskaffelser (Utvidet). Etableringen av en metodikk for tidlig samarbeid mellom Forsvaret og industrien i forbindelse med planlagte anskaffelser til Forsvaret har hatt høy prioritet. Dette arbeidet har gitt resultater i form av at det nå er innarbeidet krav om å gjennomføre såkalt næringsstrategisk analyse i de tidlige fasene av alle nye anskaffelses prosjekter i Forsvaret. I Forsvarets prosjektstyringssystem PRINSIX. Arbeidet med å utarbeide en handlingsplan med prosjekter der tidlig samarbeid mellom Forsvaret og industrien skal vurderes er iverksatt. Arbeidet med å legge til rette for at norsk industri kan bekle en hovedleverandør- og system-integratorrolle i Hærens forestående prosjekt for anskaffelse av nye pansrede hjulgående kjøretøyer ble videreført ved at det ble inngått kontrakt med norsk industri om å ta frem en demonstrator for en leverandøruavhengig informasjonsinfrastruktur på kjøretøynivå basert på åpne standarder.

I 2011 ble det gjennomført tre programkonferanser med Forsvarets investeringsprogrammer, for hhv. Land, soldat og logistikkssystemer, i november, sjø- og logistikkssystemer og luftsystemer/nettverksbasert forsvar i mai. Programkonferansene har utviklet seg til å bli en viktig møteplass. Et stort antall av medlemsbedriftene deltar på disse arrangementene og Forsvarets deltagelse er svært god. Evalueringen FSi gjennomfører i etterkant av disse arrangementene indikerer at nytteverdien vurderes som høy av både industriens og Forsvarets deltagere.

FSis programutvalg har gjennomført regelmessige møter med Forsvarsdepartementets programområder gjennom året.

Den nasjonale kontaktgruppen for norsk forsvarsindustri er videreført. Det ble gjennomført to møter i 2011.

Dialogen med Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) gjennom FLO dialogforum ble videreført. Det ble gjennomført tre møter i 2011.

I lys av den globale utviklingen i Forsvarsmarkedet blir eksportkontrollregelverket og praktiseringen av dette en stadig viktigere del av norsk forsvarsindustri rammebetingelser. FSi legger derfor stor vekt på å ha en dialog med Utenriksdepartementet og gjennomførte i 2011 et møte med departementets politiske ledelse.

I 2011 ble det lagt ned et betydelig arbeid for å gi innspill til FDs arbeid med revisjon av anskaffelsesregelverket, med særlig vekt på reglene for kostnadskontroll og immaterielle rettigheter samt EUs forsvarsdirektiv.

2.1.1 Støtte til internasjonal markedsføring

Samarbeidet mellom FSi og myndighetene om markedsstøtte til eksport av forsvarsmateriell ble ytterligere styrket og utvidet i 2011. Representanter fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret deltok på en rekke utstillinger og demonstrasjoner i samarbeid med industrien, og på industriseminarer arrangert av FSi i samarbeid utenlandske samarbeidspartnere. I 2011 støttet myndighetene aktiviteter i Australia, De Forente Arabiske Emirater, Brasil, Sør-Korea, Polen, Storbritannia, Slovenia, Kroatia, USA, Canada Storbritannia, Malaysia, m. fl. Støtte fra norske myndigheter, også politisk nivå, blir stadig viktigere for å lykkes internasjonalt. Skjerpet internasjonal konkurranse i forsvarsmarkedet både hjemme og ute, gjør at det er viktigere enn noensinne for industrien å fremstå med solid støtte fra egne myndigheter. Foreningen er svært tilfreds med støtten norske myndigheter gir til markedsføring av norske forsvarsprodukter internasjonalt.

2.2 Medlemsarrangementer

2.2.1 INFO/ERFA

INFO/ERFA konferansen ble gjennomført 12. – 13. april 2011, igjen med flere deltagere enn noen gang tidligere. Statssekretæren i FD var blant innlederne. Konferansen samlet langt over 200 deltagere fra myndighetene, Forsvaret og industrien. Interessen for arrangementet er stor og det

Statssekretær Roger Ingebrigtsen åpnet INFO/ERFA 2011.

er økende interesse fra utlandet for å delta på konferansen. Hovedsponsor for INFO/ERFA 2011 var Marshall SV Ltd, UK.

2.2.2 Leverandørseminar og Minimesse

FSi gjennomførte leverandørseminar og minimesse i Fanehallen og på artilleriloftet på Akershus festning 31. august – 1. september 2011. Vert for arrangementet var NAMMO AS. Arrangementet er en møteplass der de mindre bedriftene i foreningen kan drøfte samarbeidsmuligheter med de store bedriftene og presentere seg for hverandre. 59 av FSi sine medlemsbedrifter deltok på arrangementet. Av disse hadde 45 bedrifter egen stand på utstillingen. På den åpne utstillingsdagen var det godt oppmøte av representanter fra Forsvarsdepartementet, Forsvaret og utenlandske leverandører til Forsvaret med interesse for samarbeidspartnere i Norge.

Leverandørseminaret inneholdt presentasjoner fra Kongsberg Defence and Aerospace, NAMMO, Thales Norway og Vinghøg om aktuelle prosjekter der det er aktuelt å knytte til seg underleverandører og samarbeidspartnere. Etter initiativ fra FSi sitt styre ble det gjennomført en workshop for å få frem konkrete tiltak som kan bidra til å styrke de små og mellomstore bedriftene i foreningen. Som et resultat av denne er det iverksatt flere aktiviteter i regi av foreningen.

NORMECA AS var en av utstillerne på FSis minimesse i September 2011

FSi stand på DSEI i London september 2011.

2.2.3 FSi stand på DSEI 2011

For første gang deltok FSi med egen stand på Defence Services Exhibition International. Seks bedrifter deltok på en fellesstand på DSEI 2011 i London i september. Det var god norsk deltagelse på arrangementet både fra industrien og myndighetene. En offisiell delegasjon ledet av FD deltok og Sjøforsvaret var til stede med kystkorvetten KNM Storm.

2.2.4 Informasjonsvirksomheten

Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk ble videreført i 2011. FSi disponerer fire sider i hver utgave som benyttes til å profilere foreningens virksomhet. På denne måten når FSi frem til om lag 4000 lesere, og dette er et viktig supplement til FSi's nettsider.

FSi's nettsider www.fsi.no er det viktigste mediet for formidling av informasjon til medlemmene og offentligheten og er et sentralt verktøy for å drive foreningen på en effektiv måte.

FSi har ved flere anledninger i 2011 fått oppmerksomhet i media i.f.m. viktige saker for foreningen, bl.a. kampflyprosjektet og eksport av forsvarsmateriell.

I 2011 ble det for første gang publisert en statistikk for norsk forsvarsindustri. Statistikken er utarbeidet av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i samarbeid med FSi. Statistikken inneholder viktig informasjon som dokumenterer virksomheten i forsvarsindustrien i Norge. Statistikken vil bli gjenstand for årlig oppdatering.

2.3 Industrielt samarbeid ved anskaffelser fra utlandet

FSi samarbeider med FDs Enhet for Kampfly, Industri-samarbeid og Gjenkjøp (EKIG), som har et særlig ansvar for å følge opp industridimensjonen i kampflyprosjektet og andre store anskaffelser fra utlandet. I 2011 har kampfly-

prosjektet vært det viktigste samarbeidsområdet, men også etableringen av en ny avtale om industri- samarbeid i forbindelse med den forstående anskaffelsen fra BAE Systems Hågglunds i Sverige av Middelstungt Enhetlig Panserkjøretøy (MEP) og Pansret stridsoppklaringssystem (OPV) har svært høy prioritet. Det har også vært betydelig aktivitet knyttet til de forestående anskaffelsene av kommunikasjonssatellitt, Logistikkfartøy og Lastevogner.

Kampflyprosjektet er gitt en bredere omtale i et eget pkt 2.5.

2.3.1 Etikk og antikorrupsjon

Det er et sterkt fokus på forretningsetikk og anti-korrupsjon, både nasjonalt og internasjonalt. Temaet har også stor politisk oppmerksomhet og FSi ønsker å bidra til at industrien og myndighetene i felleskap kan sikre at høy etikkstandard kan bli et konkurransefortrinn for norsk industri.

Forsvarsindustriens europeiske paraplyorganisasjon ASD har iverksatt et arbeid for å oppdatere ASD "Common Industry Standard for Ethics and Anti- Corruption". Denne forelå i ny utgave i 2011. FSi arrangerte i november 2011 et seminar for å bidra til økt kunnskap og bevissthet om etikk- og antikorrupsjonsspørsmål blant våre medlemmer, herunder nasjonale og internasjonale lover og reguleringer på området. Seminaret tok for seg ulike forhold som er aktuelle for norske leverandører som opererer i det norske og internasjonale forsvarsmarkedet, blant annet den oppdaterte internasjonale standarden og Forsvarsdepartementets etiske egenerklæring som ble innført i 2011, og som stiller krav til leverandører som skal kvalifisere seg for anskaffelser til Forsvaret.

2.4 Internasjonalt Samarbeid

2.4.1 Bilateralt samarbeid

FSi har løpende kontakt med søsterorganisasjoner i flere nasjoner.

I forbindelse med Kongeparets offisielle besøk til Slovenia og Kroatia i mai 2011 ble det gjennomført forsvarsindustri-seminar i Ljubljana og i Zagreb. Begge arrangementer fant sted innenfor rammen av næringslivsprogrammet som Innovasjon Norge utarbeidet for statsbesøket. FSi samarbeidet tett med forsvarsindustriforeningene i begge nasjoner og fikk betydelig støtte fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret i form av deltagelse og presentasjoner på seminarene. Begge arrangementene samlet bred deltagelse fra industrien og forsvarret i både Slovenia og Kroatia Foruten å legge til rette for dialog og nettverksbygging bidrar foreningens deltagelse på slike arrangementer i betydelig grad til å styrke bransjens omdømme og er tydelig signal til

FSi deltok i Næringslivsdelegasjonen i.f.m Statsbesøkene til Slovenia og Kroatia i mai 2011

omverdenen om at forsvarsindustrien er en bransje som har bred politisk aksept og støtte.

Alle de bilaterale arrangementene ble gjennomført med god støtte og bred deltagelse fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret. Tilbakemeldingene fra arrangementene indikerer at bedriftene som deltar vurderer disse arrangementene som viktige møteplasser som gir god anledning til å etablere og følge opp kontakter både med myndighetene og industrien i de aktuelle nasjonene.

2.4.2 NATO

2.4.2.1 NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

NIAGs betydning og innflytelse i NATO er økende. Det er en gryende forståelse for at forsvarsindustrien er en strategisk ressurs for alliansen. I økende grad blir NIAG tatt med på råd i utviklingen av alliansens overordnede strategier. Det er økende grad av aksept for at industrien i overtar stadig flere oppgaver som tidligere ble utført med alliansens egne ressurser. Arbeidet med å legge til rette for et tettere industrisamarbeid mellom Europa og USA ble videreført i 2011. Bl.a. gjennomførte NIAG et eget seminar om transatlantisk samarbeid i NATO-hovedkvarteret i Brussel i oktober. Et viktig tema som for stor oppmerksomhet i denne sammenheng er den pågående revisjonen av det amerikanske regimet for eksportkontroll (ITAR) (Export Control Reform). NIAGs bidrag til arbeidet med å utvikle et missilforsvar i NATO, der også norsk industri deltok, har fått stor oppmerksomhet i alliansen. Arbeidet ble videreført i 2011 med sikte på å komme med et nytt industriinnspill i forkant av NATOs toppmøte i Chicago i mai 2012.

Studievirksomheten er videreført i 2011. 9 tekniske studier er slutført og 6 pågående studier planlegges avsluttet i 2012. Norske bedrifter deltar i flere av studiene. Se vedlegg 9.

2.4.3 Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)

FSis deltagelse i arbeidet i ASD har vært konsentrert om oppfølgingen av utviklingen i EU og EDA. EUs direktiv for forsvarsanskaffelser, som trådte i kraft i 2011, har hatt stor oppmerksomhet. ASD har videreført arbeidet med å målbar industriens syn overfor EU-kommisjonen. I lys av at kommisjonen i løpet av 2011 besluttet å nedsette en intern "Defence Task Force" for å følge opp direktivet har ASD iverksatt et internt arbeid for å utarbeide et policydokument for å påvirke EUs videre arbeid med regulering av forsvarsanskaffelser. Arbeidet må ses i lys av den svært vanskelige økonomiske situasjonen mange EU-land befinner seg i. Dette vil få store konsekvenser for forsvarsindustrien i mange europeiske land.

Arbeidet med implementeringen av ASDs "Common Industry Standard for Anti-Corruption and Ethics", som FSi ratifiserte i 2007 er videreført. Dette er en minimumsstandard som det forutsettes blir implementert i alle bedrifter som er medlem av en ASD-tilknyttet forening. I denne forbindelse gjennomførte FSi et seminar om etikk og anti-korrupsjon i Oslo i november 2011.

2.4.4 European Defence Agency

European Defence Agency har arbeidet aktivt for å påvirke implementeringen av EUs forsvarsdirektiv. I denne forbindelse arrangerte byrået et seminar om implementering av direktivet i Brussel i desember 2011. FSi deltok på seminaret og la frem de nordiske forsvarsindustri-foreningenes syn på saken.

Byrået gjennomfører halvårlige informasjonsmøter med de Europeiske forsvarsindustriforeningene der FSi deltar.

2.4.5 Nordisk forsvarsmateriellsamarbeid

Dialogen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene og NORDEFECO ble videreført i 2011. Dialogen har i stor

grad handlet om å legge til rette for en strukturert dialog mellom nordiske myndigheter og industri innenfor rammen av NORDEFECO. Det foreligger nå et konsept for en slik dialog som er til intern behandling i NORDEFECO. Et annet tema som har stått høyt på agendaen er forberedelsen til det nordiske forsvarsindustrieminaret som arrangeres av det danske NORDEFECO-formannskapet i København i mai 2012.

2.5 Nye Kampfly

Foreningen har lagt ned mye ressurser i å ivareta norsk industris interesser i Kampflyprosjektet. Arbeidet er svært krevende og det er fortsatt mye som gjenstår før det med tilfredsstillende grad av sikkerhet kan hevdes at målsettingen om at norsk industri skal få oppdrag som i omfang tilsvarer anskaffelseskostnadene.

Foreningen har i 2011 arbeidet aktivt overfor Forsvarsdepartementet, Stortinget og andre interessenter for å legge forholdene til rette for at norsk industri skal få størst mulig utbytte av anskaffelsen. Gjennom deltagelsen i F-35 industriforum har dialogen med FD blitt videreført. FSi ga innspill til Stortingets behandling av anskaffelsen av fire treningsfly i juni 2011. Det har vært regelmessig kontakt mellom foreningen og politisk ledelse i Forsvarsdepartementet.

Det ble inngått noen nye kontrakter om leveranser til flyet i 2011. Det ble foretatt nye avrop på leveranser av komposittdele fra Kongsberg Defence and Aerospace AS, elektronikk fra Kitron ASA, og motordeler fra Volvo Aero AS. Det ble også inngått kontrakter om leveranser av støttesystemer fra Jotne EPM technology AS og om opplæringsystemer fra Applica AS. Leveranser fra Natech AS og Techni AS har blitt videreført.

Så langt har norsk industri fått kontrakter til en verdi av i underkant av 2 milliarder kroner. Potensialet som Lockheed Martin og motorleverandøren har presentert er i størrelsesorden 6 mrd. USD. En stor andel av dette potensialet er industrielle muligheter som presenteres på tilsvarende måte overfor flere av nasjonene i F-35 samarbeidet. Det er derfor svært usikkert hvor stor andel av dette som vil bli levert av norsk industri.

Derfor var det svært viktig at det ble inngått kontrakt mellom Forsvaret og Kongsberg Defence and Aerospace AS om utvikling av Joint Strike Missile fase 2. Sammen med APEX-ammunisjon, som er under utvikling ved NAMMO på Raufoss, er det JSM som kan sikre at målet om at norsk industris leveranser i tilknytning til kampflyanskaffelsen skal tilsvare anskaffelseskostnadene, blir nådd. JSM bidrar også vesentlig til antallet norske leverandører som får oppdrag i tilknytning til kampflyprosjektet øker fra 5-6 til over 20.

I løpet av 2011 har FD iverksatt arbeidet med å posisjonere norsk industri i forhold til driftsfasen av F-35. I denne forbindelse har FSi levert innspill til en overordnet strategi som FD er i ferd med å utarbeide.

Norske bedrifter som konkurrerer om leveranser til F-35 har store utfordringer som følge av at flere av de øvrige nasjonene i betydelig grad, direkte eller indirekte, støtter sin nasjonale industri. Særlig gjelder det der hvor norsk industri konkurrerer om å posisjonere seg som alternativ leveringskilde av komponenter og delsystemer. For å kunne bli valgt kreves det i mange tilfeller at leverandørene gjør store engangsinvesteringer i f.eks testutrustning, sertifisering, kvalifisering m.m. Dersom slike investeringer skal kalkuleres inn i et tilbud på en liten delleveranse til F-35 er det ikke mulig å bli konkurransedyktig. FSi har derfor over tid arbeidet aktivt for å få etablert en ordning der norske bedrifter som skal konkurrere om slike leveranser kan få tilskudd. I løpet av 2011 har FD arbeidet med en slik ordning og har informert om at det fra og med 2012 vil bli stillet 50 mill. kr. over fire år til disposisjon for norske bedrifter som konkurrerer om leveranser til F-35.

Norges nye kampfly F-35 Lightning II. Foto: Lockheed Martin Corp.

2.6 Norwegian Aerospace Industry Cluster/Luftfartsklynge

Etter initiativ fra FSi i 2010, gikk et antall medlemsbedrifter fra januar 2011 sammen og dannet en "leverandørklynge" for logistikkstøtte, vedlikehold og oppdateringsaktivitet i forhold til luftfartøyer. Bakgrunnen for etableringen var at de tradisjonelle kompetansemiljøene innen sivil og militær luftfart er i ferd med å forsvinne og at virksomhet spesielt fra Forsvaret i stadig større grad kan bli kontrahert til utenlandsk industri. Forsvaret etterspør industrielle totalløsninger for logistikk og teknisk støtte i forbindelse med nyanskaffelser. Klyngen valgte navnet Norwegian Aerospace Industry Cluster (NAIC). En styringsgruppe med medlemmer fra fire av bedriftene ble valgt og arbeidet

resten av 2011 med å få plass nødvendige felles initiativer og løsninger. Blå ble det gjennomført en oppdatert kompetanse- og kapasitetskartlegging for å skaffe oversikt over bedriftenes relevante kapasiteter for bedre gjensidig utnyttelse av hverandre.

3 STRATEGI FOR 2012

FSi's visjon:

Forsvars- og sikkerhetsindustriens interesseorganisasjon og en viktig samarbeidspartner for myndighetene og Forsvaret.

3.1 Overordnede mål for 2012

- Bidra til å øke medlemsbedriftenes forretningsmuligheter i det norske forsvarsmarkedet
- Styrke medlemsbedriftenes eksportpotensial
- Utvikle nettverket mellom medlemsbedriftene
- Legge til rette for at små og mellomstore medlemsbedrifter blir mer konkurransedyktige i det norske forsvarsmarkedet.

3.2 Rammebetingelser

3.2.1 Myndighetsdialog

FSi samarbeider tett med Forsvarsdepartementet, Forsvaret andre departementer og flere av de store interesseorganisasjonene i arbeidslivet.

FSi vil videreføre den gode dialogen vi har med disse aktørene.

I lys av at forsvarsmarkedet er monopolisert på kundesiden er det av særlig viktighet å viderutvikle den tette dialogen og samarbeidet vi har med Forsvarsdepartementet og Forsvaret. Det er en forutsetning for å sikre at rammebetingelsene til bransjen blir best mulig.

Ettersom eksport og flernasjonalt samarbeid får økende betydning og Norge signaliserer øket deltagelse i slikt samarbeid blir det også viktigere enn før å arbeide for å styrke dialogen med Utenriksdepartementet.

Dialogen med myndighetene vil bli videreført i 2012. Prioriterte oppgaver vil være:

- Etablering av handlingsplan for tidlig samarbeid mellom norsk industri og Forsvaret
- Implementeringen av EUs forsvarsdirektiv
- Kampflyanskaffelsen
- Revisjon av Forsvarets anskaffelsesregelverk
- Oppfølging og praktiseringen av Eksportkontroll regelverket
- Videreutvikle etablerte møteplasser med myndighetene
- Forberedelse til anskaffelsen av fremtidig ubåtkapasitet

3.2.2 Internasjonal markedsføring

FSi vil legge stor vekt på å sikre at den tunge myndighetsstøtten til eksport av forsvarsmateriell blir videreført i 2012. I et internasjonalt forsvarsmarked som preges av stadig sterkere konkurranse, og der veksten i stor grad skjer i markeder som i betydelig grad er politisert blir støtte fra norske myndigheter i forbindelser med markedsføring av forsvarsmateriell stadig viktigere. I de senere år har Forsvarsdepartementet og Forsvaret i betydelig grad økt sin innsats for å støtte norsk industris eksport fremstøt. Industrien er svært tilfreds med støtten vi får fra norske myndigheter. Foreningen vil ha løpende dialog om deltagelse og bidrag fra Forsvarsdepartementet og Forsvaret i forbindelse med internasjonale myndighets- møter, messer, konferanser/seminarer og demonstrasjoner.

3.2.2.1 Messer/utstillinger

Med utgangspunkt i erfaringene fra Eurosatory 2010 og DSEI 2011 og interessen fra et antall medlemsbedrifter legger FSi opp til å gjennomføre en fellestand på Eurosatory messen i Paris i juni 2012.

3.2.3 Anskaffelsesregelverk

Revisjonen av anskaffelsesregelverket som var planlagt gjennomført i 2011 er forsinket. Et revidert regelverk forventes å foreligge i løpet av året.

Det reviderte regelverket vil være en del av implementeringen av EUs forsvarsdirektiv i norsk rett.

Etter hvert som Forsvarets behov for kompetanse og teknologi blir større og det er et økende press på å utnytte ressursene mer effektivt for å kunne realisere de operative kapasiteter som Forsvaret skal levere, øker behovet for et nasjonalt industrielt miljø som kan understøtte Forsvaret med systemer, materiell og tjenester. Et tett samarbeid med industrien i alle faser av Forsvarets materiellprosjekter

er et viktig og egnet virkemiddel for å sikre nødvendig tilgang på kompetanse. Slikt samarbeid som, i etterkant av Stortingsmelding nr. 38. (2006-2007), i økende grad finner sted, må fortsette etter at direktivet har trådt i kraft. Det er av svært stor betydning for norsk forsvarsindustri og en forutsetning for at Forsvaret også i fremtiden skal kunne nyttiggjøre seg nasjonal industriell kompetanse. Utover dette er det også viktig at det nye regelverket i større grad enn det nåværende, erkjenner at tidlig samarbeid mellom Forsvaret og industrien er et viktig virkemiddel for å ta frem kosteffektive løsninger som møter behovene. Det må legges tilrette for at på noen områder så har industrien en rolle både som samarbeidspartner og leverandør.

For FSi blir det viktig å sikre at implementeringen av EUs forsvarsdirektiv I størst mulig grad gjennomføres på en slik måte at norsk forsvarsindustri konkurransekraft styrkes både i hjemmemarkedet og internasjonalt. Derfor er det viktig at tiltakene som ble presentert for Stortinget i forslaget til Forsvarsbudsjett for 2012, som bl.a. definerer teknologiområder som anses å berøre vesentlige sikkerhetsinteresser, blir implementert og fulgt opp i praksis.

FSis utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål har over tid arbeidet med viktig problemstillinger knyttet til eksisterende regelverk for kostnadskontroll og rettigheter til resultatene av utvikling gjennomført på oppdrag fra Forsvaret. FSi skal fortsatt bidra til at Forsvarets anskaffelsesregelverk blir oppdatert på disse områdene.

3.2.4 Industrielt samarbeid ved anskaffelser fra utenlandske leverandører

I et marked der kunden er monopolisert og det foreligger sterke politiske føringer om nasjonal preferanse i alle nasjoner som har en egen forsvarsindustri, er krav om industrielt samarbeid et avgjørende virkemiddel for å sikre markedsadgang og tilgang til teknologi og samarbeidsprosjekter.

I løpet av 2012 skal Norge implementere EUs nye direktiv for handel med forsvarsmateriell. Etter at direktivet har trådt i kraft vil det i stor grad være en vurdering av hvorvidt en anskaffelse angår vesentlige nasjonale sikkerhetsinteresser som vil være avgjørende for om den kan gjennomføres i henhold til nasjonale anskaffelsesprosedyrer.

Regjeringen har i Forsvarsbudsjettet for 2012 slått fast at utviklingen av det industrielle samarbeidet også skal ses i lys av behovet for å ivareta nasjonal forsynings- og informasjonssikkerhet. Videre vil regjeringen at industrielt samarbeid ved kjøp fra utenlandske leverandører fortsatt skal bidra til å understøtte Forsvarets materiellbehov

ved at industriens muligheter til å delta i internasjonalt materiellsamarbeid styrkes og at norsk industri blir satt best mulig i stand til å levere materiell og tjenester til Forsvaret.

Det blir derfor viktig å sikre at det reviderte regelverket utformes og praktiseres på en slik måte at det gir nødvendig rom for å kreve industrisamarbeidsavtaler også etter at direktivet er trådt i kraft.

I 2012 er det anskaffelsene av pansrede beltekjøretøyer, militær kommunikasjonssatellitt, logistikkfartøy og lastevogner som har høyest prioritet.

3.2.5 Eksportregelverk

Hovedlinjene for norsk eksport av forsvarsmateriell har ligget fast over lang tid.

Ettersom konkurransene i eksportmarkedene hardner til som følge av de store nasjonenes kutt i sine anskaffelsesbudsjetter blir det enda viktigere at det ikke skapes tvil om at Norges praktisering av eksportkontrollregelverket.

Økende flernasjonalt samarbeid betyr at det oftere enn før vil være behov for å inngå langsiktige avtaler mellom nasjoner som også avklarer rammetingelsen for fremtidig eksport mange år før de er aktuelt å selge til andre nasjoner enn de som deltar i et samarbeid.

Eksporten av forsvarsmateriell mellom NATO-land bygger på en langsiktig utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitik, hvor leveranser av forsvarsmateriell mellom medlemslandene er forankret i avtaler og mangeårig praksis. Det er således etablert og fungerende tillitsforhold om at disse motpartene ikke videregjør materiell kjøpt fra Norge uten norske myndigheters godkjenning.

Det er de siste årene gjennomført flere tiltak for bedre innsyn og åpenhet omkring eksport av norsk forsvarsmateriell. Åpenhet er også i industriens interesse, både for å sikre forsvarsindustriens legitimitet og for å unngå uklarheter og misforståelser omkring eksport av forsvarsmateriell. Industrien støtter derfor tiltak som fremmer åpenhet og bedre kunnskap om forsvars- og sikkerhetsindustrien. Den økte åpenheten gjør det også tydelig at det norske eksportregelverket fungerer slik det skal, både i forhold til hvem som kan motta norsk materiell og i de tilfeller hvor eksporttillatelse ikke gis. Åpenhet gir i dette tilfellet økt klarhet både for industrien, de politiske myndigheter og samfunnet forøvrig.

Fra industriens side har vi gjentatte ganger understreket viktigheten av et stabilt og forutsigbart regime for eksport av forsvarsmateriell. Forsvarsindustri er på linje med annet næringsliv stadig mer internasjonal. Konkurransekraft

skapes gjennom større internasjonale enheter og samarbeidsprosjekter mellom selskaper som gjør det mulig å delta i større teknologiprojekter innenfor NATO. Dette er et område hvor norsk forsvarsindustri har vist seg svært konkurransedyktig og hvor potensialet for enda større verdiskapning og teknologiutvikling i Norge er til stede.

Eksporten har økt de aller seneste årene, men selv om økningen isolert sett er betydelig, er Norge fortsatt en meget liten aktør i det globale markedet for forsvarsmateriell, med en markedsandel som kan måles i promiller. Det er derfor ekstra viktig for norsk forsvarsindustri at enhver endring i eksportregelverket må være omforent internasjonalt slik at norsk forsvarsindustri kan fortsette å være konkurransedyktig i et globalt marked til tross for at den er en liten aktør. Internasjonalt teknologi- og forsvarssamarbeid er en forutsetning for en bærekraftig norsk forsvarsindustri. Et godt forankret internasjonalt samarbeid om rammevilkår, eksportregler og kontroll vil bidra til å skape et enda bedre fundament også for norsk forsvarsindustri.

Norsk forsvarsindustri leverer et betydelig bidrag til verdiskapning, teknologiutvikling og sysselsetting i Norge. For å kunne bevare og utvikle denne posisjonen har industrien behov for rammevilkår som er forutsigbare og på linje med konkurrentenes.

FSi vil derfor følge tett opp praktiseringen av eksportkontrollregimet og bidra til at dette forblir forutsigbart.

3.2.6 EUs Forsvarsdirektiv

EUs direktiv for forsvarsanskaffelser trådte formelt i kraft i august 2011. På tross av dette har flere EU-nasjoner fortsatt ikke implementert direktivet i nasjonal lovgivning. Norge vil implementere direktivet i løpet av 2012.

For FSi er det en prioritert oppgave i 2012 å videreføre arbeidet med å påvirke implementeringen av EU-direktivet slik at det ikke bidrar til at industriens rammebetingelser blir dårligere verken i hjemmemarkedet eller i eksportmarkedene.

3.2.7 European Defence Agency (EDA)

FSi anser det som viktig at Norge søker samarbeid med EDA slik at mulighetene et slikt samarbeid gir bl.a. for fremtidig deltagelse i EDA finansierte programmer, kan utnyttes. Samtidig er det viktig å arbeide for at Norge ikke liberaliserer det nasjonale markedet for forsvarsmateriell i et raskere tempo enn det de ledende nasjonene i EU

gjør. De små nasjonene med begrenset forsvarsindustriell kompetanse og kapasitet må først tilgodeses gjennom at de store nasjonene legger til rette for markedsadgang og likeverdig konkurranse.

FSi deltar regelmessig i samarbeidsmøtene mellom EDA og de Europeiske forsvarsindustriforeningene.

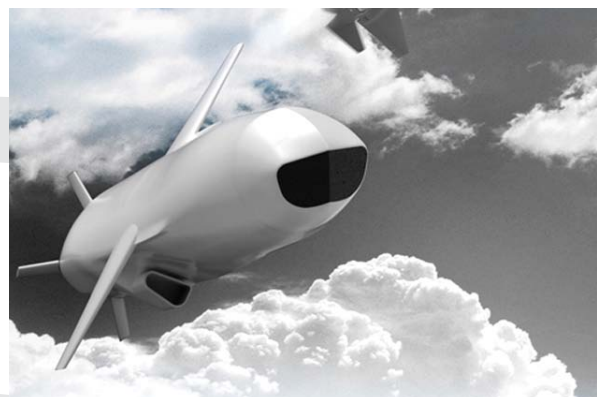
3.3 Nye Kampfly

Anskaffelsen av F-35 er norgeshistoriens største anskaffelsesprosjekt. Derfor er det viktig for FSi å bidra til å sikre norsk industris interesser i kampflyprosjektet.

Det forutsetter et tett og nært samarbeid med myndighetene. Foreningen har et tett samarbeid med Forsvarsdepartementet om kampflyprosjektet og setter stor pris på den betydelige innsatsen departementet, både på politisk og i embedsnivå legger ned for å ivareta norsk industris interesser i prosjektet.

Siden starten for mer enn 10 år siden, har det vært en forutsetning at det industrielle utbyttet av prosjektet minst skulle tilsvare anskaffelseskostnadene. Senere ble det også et mål at prosjektet skulle komme bedrifter over hele landet til gode. Ved flere anledninger er det på politisk nivå sagt klart i fra at forpliktende avaler for norsk industri er en forutsetning for å inngå kontrakt om kjøp av fly.

Regjeringen har til hensikt å legge frem kampflyprosjektet for godkjenning i løpet av våren 2012. Det er fortsatt mye som gjenstår før det er med rimelig grad av sikkerhet er grunnlag for å hevde at det industrielle utbyttet av anskaffelse vil bli i samsvar med ambisjonene om at verdiskapningen i norsk industri skal tilsvare anskaffelseskostnadene.

Joint Strike Missile (JSM) utvikles av Kongsberg Defence and Aerospace for F-35 Foto: KDA

Det er krevende for norsk industri å få adgang til det amerikanske forsvarsmarkedet. Dette er særlig krevende i F-35 programmet fordi industrien i parternasjonene, med unntak av USA og UK, kun får anledning til konkurrere om utvalgte komponenter og delsystemer. Det er leverandørene Lockheed Martin og Pratt and Whitney som bestemmer hvilke industrielle muligheter de forskjellige parternasjonene skal få anledning til å konkurrere om. Industrisamarbeidet blant parternasjonene har fra starten av vært basert på prinsippet om «best value» der industrien og forsknings- og utviklingsmiljøene i nasjonene må konkurrere om oppdrag i prosjektet.

I dag har syv norske bedrifter kontrakt om leveranser til F-35. I tillegg er det etablert en samarbeidsavtale mellom Lockheed Martin og AIM Norway for å posisjonere AIM Norway inn mot fremtidige produksjons- og understøttelsesoppdrag.

I lys av ovenstående er det lite sannsynlig at direkte industrimuligheter på flyet vil kunne sikre at de industrielle ambisjonene blir nådd. Derfor avhenger industriell suksess i kampflyprosjektet av at de nasjonale "følgeprosjektene" APEX-ammunisjon og Joint Strike Missile (JSM) lykkes. Høsten 2010 godkjente Forsvarsdepartementet en videre- utvikling av 25 millimeter flyammunisjon (APEX) hos Nammo. I juni 2011 sluttet Stortinget seg til regjeringens anbefaling om en videreutvikling av Joint Strike Missile (JSM) – trinn 2. Kongsberg Defence & Aerospace AS (KDA) har opplyst at de vil kunne engasjere mer enn 15 norske underleverandører i utviklingen av JSM. KDA anslår et potensial på 20–25 mrd. kroner knyttet til eventuelt salg av JSM, og for APEX anslår Nammo et potensial på 10 mrd. kroner. Med JSM og APEX er således flere enn 20 norske bedrifter involvert i industrisamarbeidet i tilknytning til anskaffelsen av F-35.

Det er også sporadisk dialog mellom norsk industri og Lockheed Martin om andre mulige samarbeidsprosjekter på forsvarsområdet - så langt uten at noe konkret er kommet ut av kontaktene. Det er derfor lite som tyder på at slike muligheter vil kunne bidra vesentlig til å sikre et tilstrekkelig industrielt innhold i kampflyprosjektet, med mindre norske myndigheter gjør det klart at det er en forutsetning for å inngå kontrakt om kjøp av fly at slike muligheter blir realisert, og at det inngås forpliktende avtaler med norsk industri før avtale om kjøp av fly undertegnes.

Store deler av Forsvarets investeringsbudsjett vil om få år gå til kampfly, med den konsekvens at andre anskaffelser blir redusert i omfang. For norsk forsvarsindustri betyr dette at hjemmemarkedet i en lang periode blir vesentlig redusert. Dersom Norge skal ha en internasjonalt konkurransedyktig forsvarsindustri også etter at kampflyene er anskaffet, er det

derfor helt nødvendig at prosjektet fører med seg industrielle oppdrag av betydelig omfang.

Det vil derfor også for 2012 være en prioritert oppgave for FSi å bidra til at forholdene legges til rette slik at det industrielle utbyttet av kampflyprosjektet blir i samsvar med de ambisjonene. Den løpende kontakten med relevante departementer, det politiske miljøet og samarbeidspartnere for å styrke det industrielle innholdet i prosjektet, vil opprettholde intensivitet i 2012.

Når F-35 anskaffes er planen at Lockheed Martin og motorfabrikantene skal ha totalansvaret for all understøttelse utover bruker-/skvadronsnivå gjennom kontrakter med F-35 Program Office i USA. Lockheed Martin er i ferd med å starte opp prosessen med å identifisere leverandører til driftsfasen. Dette arbeidet er av meget langsiktig karakter og spesielt på grunn av stadig lav produksjons-/leveransetakt, det kan ikke forventes kontrakter til industrien av betydelig omfang før om flere år. FSi vil følge utviklingen og legge til rette for at norsk industri blir holdt orientert og får anledning til å vurdere de mulighetene som blir gjort tilgjengelige. Norge satser bla på å få norsk industri sterkt med ift understøttelse av F135 motoren. AIM Norway har allerede avtale på plass med Pratt&Whitney for gjennomføring av en studie/"site survey" av AIM Norway sine verksteder på Kjeller. Denne survey vil klarlegge eventuelle gap i kapasitet/kapabilitet samt gi kostnad for å kunne bli akseptert/godkjent som vedlikeholdskilde for F135. Mulig marked for denne aktiviteten er nordeuropeiske operatører av F-35.

NAMMO AS utvikler 25 mm APEX ammunisjon for F-35

3.3.1 Norwegian Aerospace Industry Cluster (NAIC)/Luftfartsklynge

Etter initiativ fra FSi i 2010, gikk et antall medlemsbedrifter i januar 2011 sammen og dannet NAIC, en "leverandørklynge" for logistikkstøtte, vedlikehold og oppdateringsaktivitet i forhold til luftfartøyer. Målsettingen for NAIC er å legge til rette for å styrke kompetansemiljøene innen aerospace i Norge og gi økt markedstilgang.

NAIC avholdt i februar 2012 nytt medlems-/årsmøte der bl.a ny styringsgruppe ble valgt. Medlemmene er enige om å holde fast ved målsettingen med etableringen og jobber videre med å styrke, bekjentgjøre internt og å utnytte hverandres kompetanse og kapasiteter til felles beste. Man står foran utfordringer for medlemmene ift. bl.a redningshelikopterprosjektet NAWSAHR, forestående forespørsel om industriell Contractor Logistics Support for NH90-helikoptrene fra de nordiske landene, og kommende aktivitet ift levetidsunderstøttelse for F-35. NAIC ser det imidlertid som viktig å arbeide for å få til mindre samarbeidsprosjekter/-områder i påvente av de ovennevnte relativt store og komplekse.

3.4 Internasjonalt samarbeid

3.4.1 Bilateralt samarbeid

FSi skal videreføre samarbeidet med Europeiske søsterorganisasjoner for å legge til rette for samarbeid mellom våre medlemsbedrifter og bedrifter i de respektive land. Det planlegges å gjennomføre 3-4 bilaterale industriseminarer i løpet av 2012. Så langt foreligger konkrete planer for å gjennomføre seminarer med Polen, Storbritannia og Frankrike.

Seminarer i Polen planlegges som en del av næringslivsprogrammet i forbindelse med det planlagte statsbesøket til Polen i mai. FSi har ved flere slike anledninger i de senere år deltatt ved slike besøk. Tilbakemeldingene fra bedriftene som deltar er svært positive og styret anser det som viktig at foreningen aktivt deltar ved slike anledninger. Derfor vil det kunne bli aktuelt å delta på flere slike arrangementer dersom det i løpet av året blir gjennomført andre statsbesøk eller offisielle besøk der det kan være aktuelt å gjennomføre forsvarsindustriarrangementer.

3.4.2 NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

Utviklingen i NIAG går i retning av at samarbeidet utvides til i større grad også å omfatte rådgivning og formidling av

industriens synspunkter i tilknytning til alliansens politiske saker. Viktige saker i 2012 vil være missilforsvar, interoperabilitet og cyber defence.

Det transatlantiske samarbeidet vil stå høyt på agendaen i 2012. I denne forbindelse planlegges en større konferanse om temaet i regi av NATOs generalsekretær høsten 2012.

Forøvrig videreføres den prosjektrrettede virksomheten gjennom NATO-finansierte studiegrupper der norske bedrifter deltar etter behov og interesse. Formålet med arbeidet er å legge til rette for etablering av flernasjonale prosjekter og å ta frem underlag for fremtidige NATO standarder (STANAGS).

3.4.3 Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)

ASD blir en stadig viktigere aktør i arbeidet med å påvirke rammebetingelsene for industrien i Europa. I lys av EUs initiativer for å gjennomføre en sterkere regulering av forsvarsmarkedet, blir ASDs rolle viktigere også for rammebetingelsene for norsk industri i tiden som kommer. Medlemskapet i ASD representerer en unik anledning til å få inngrep i prosessene på et tidlig tidspunkt, innhente informasjon og være med å påvirke ASDs synspunkter. FSi's engasjement i ASD fora bør derfor styrkes og det planlegges opprettet en koordineringsgruppe bestående av FSis representanter i ASD fora for å samordne våre posisjoner og deltagelse, og for å sikre en kontinuerlig informasjonsflyt til medlemmene om viktige saker som behandles i ASD.

3.4.4 Nordisk samarbeid

Det er stor usikkerhet om i hvilken grad det nordiske forsvarssamarbeidet vil få betydning for FSis medlemsbedrifter. FSi vil avvete utfallet av den interne prosessen i NORDEFECO for å etablere en strukturert dialog mellom NORDEFECO-organisasjonen og nordisk forsvarsindustri. I løpet av året vil det også bli avklart hva utfallet av den varslede gjennomgangen av den felles nordiske traktaten om forsvarsindustrisamarbeid vil bli.

I regi av det danske NORDEFECO formannskapet vil det bli arrangert et Nordisk forsvarsindustrieminar i København i mai 2012. FSi deltar i planleggingen av seminaret.

FSi vil aktivt delta i dialogen med norske myndigheter på dette området for å sikre at norske industriinteresser blir ivarettatt i den videre utviklingen av det nordiske forsvarssamarbeidet.

I samarbeid med de øvrige nordiske forsvarsindustri-foreninger skal FSI aktivt arbeide for at NORDEFECO legger til rette for og bidrar til, på en balansert måte, å sikre nordisk industri's interesser i det videre arbeid med å utvikle felles nordiske operative kapasiteter.

3.5 Samfunnssikkerhet

Det er registrert liten interesse blant medlemsbedriftene for at FSI skal engasjere seg mer på samfunnssikkerhetsområdet.

Styret vil fortløpende vurdere andre aktiviteter på samfunnssikkerhetsområdet.

3.6 SMB

Både i Forsvaret og bedriftene er det en erkjennelse av at SMBene har en viktig rolle. Politisk er det økende fokus på SMBenes rolle og rammebetingelser, særlig i.f.m. leveranser til Forsvaret og i underleverandørrollen i forhold til de dominerende aktørene i Norge.

Dette en av årsakene til at FSI i 2011 etablerte et SMB-utvalg. 2012 blir utvalgets første virkeår og utvalget skal særlig arbeide med følgende oppgaver:

- Forsvarets investeringskonsept, herunder etablering av et grunnkurs for SMB ansatte.
- Clustering, hvordan etablere cluster av bedrifter/fagområde og muligheter for samarbeid.
- Sikkerhetssektoren utenfor Forsvaret, hvordan er denne og hvilke muligheter finnes her.
- NAMSA, organisasjon og muligheter, eget seminar i Luxemburg høsten 2012.
- Offset, informasjon og opplæring.
- Kontraktsrevisjon og kostnadskontroll, informasjon om tema.

Også i 2012 skal foreningen arrangere et leverandørseminar og en intern messe for å legge til rette for dialog og klyngedannelse internt i FSI nettverket og øket samarbeid mellom kategori I bedriftene og de mindre bedriftene. Til arrangementet vil også Forsvaret og andre relevante offentlige anskaffelsesmyndigheter bli invitert.

Det nyetablerte aerospaceclusteret består i stor grad av SMBer som gjennom dette arbeidet har fått styrket sine relasjoner mot flere større aktører på området. Tiltaket med å gjennomføre fellesstands på forsvarsutstillinger er særlig rettet mot SMBene, da de største bedriftene velger å ha egne løsninger.

3.7 Samarbeidspartnere

Innovasjon Norge er en samarbeidspartner for FSI. FSI skal aktivt arbeide for å videreutvikle samarbeidet.

Innovasjon Norge finansierer en stor andel av stillingen ved ambassaden i Washington D.C.

I forbindelse med gjennomføringen av forsvarsindustri-arrangementer i tilknytning til statsbesøk/offisielle besøk fra Norge samarbeider FSI tett med Innovasjon Norge.

3.8 Informasjon

Det er økende etterspørsel etter informasjon og data om Forsvars- og sikkerhetsindustriens aktiviteter. Behovet for statistikk er stort. I 2010 innledet FSI et samarbeid med FFI som på oppdrag fra Forsvarsdepartementet utarbeidet en statistikk over forsvarsindustrien i Norge. Samarbeidet vil bli videreført også i 2012.

Det er kun gjennom dokumenterte data FSI kan redegjøre for Forsvars- og sikkerhetsindustriens betydning i samfunnet.

Det er avgjørende viktig for å sikre politisk oppmerksomhet og støtte for våre saker.

FSIs internettsider er en stadig viktigere kilde for informasjon om virksomheten og i den daglige driften av foreningen. Innhold og funksjonalitet vil også i 2012 bli videreutviklet.

Samarbeidet med Militærteknikk videreføres.

3.9 Medlemmer

FSI er en medlemsorganisasjon som eksisterer for å ivareta medlemmenes interesser. FSIs medlemsmasse er lite homogen hva gjelder størrelse, kompetanse og produkter. Fellesskapet er tuftet på at alle medlemmer i utgangspunktet har verdiskapende aktivitet i Norge og betjener kunder i offentlig sektor innenfor forsvar og samfunnssikkerhet. Det betyr også at medlemmenes forventninger og krav til FSI varierer. Det er med de ressurser foreningen disponerer ikke mulig å ivareta alle medlemsbedrifter ønsker og forventinger fullt ut. For å bedre forståelsen for medlemmenes oppfatning av medlemskapet og behov og ønsker, vil det bli gjennomført en medlemsundersøkelse i 2012.

Det er viktig at medlemmene er engasjert i foreningens aktiviteter i større grad enn tidligere, bl.a. gjennom deltagelse i utvalg og arbeidsgrupper blir medlemmene aktivt trukket inn i daglige drift. FSIs programutvalg og utvalget for juridiske, kontraktsrelaterte spørsmål og SMB utvalget er eksempel på slike tiltak.

Med nåværende fordeling av medlemsbedriftene på medlemskategorier bør antallet medlemmer i foreningen ikke være under 100. Samtidig er det viktig at medlemsbedriftene opplever et fellesskap gjennom medlemskapet i FSi, og det er derfor ikke i seg selv et mål å rekruttere flest mulig medlemmer. Som følge bl.a. av oppkjøp/fusjoner, strategiske prioriteringer, økonomiske vurderinger og evaluering av nytteverdien av medlemskapet, er det, og vil det fortsatt være, bedrifter som velger å avvike medlemskapet. Det vil derfor kontinuerlig pågå et arbeid for å rekruttere nye medlemmer.

3.10 Organisasjon

FSis organisasjon vil bli kontinuerlig utviklet for å kunne møte de utfordringene foreningene blir stilt ovenfor.

Som følge av dette ble administrasjonen øket med ett årsverk fra 1. september 2011. Styret forutser ingen ytterligere bemanningsøkninger i 2012.

4 STYRETS KONKLUSJON

Foreningen har ytterligere befestet sin stilling som den eneste organisasjonen i Norge som ivaretar interessene til norsk forsvars- og sikkerhetsindustri. Ytterligere styrking av myndighetsdialogen, oppfølging av kampflyprosjektet, videreutvikling av informasjonsaktiviteten og en betydelig økt aktivitet for å styrke foreningens og medlemsbedriftenes internasjonale relasjoner har vært prioriterte oppgaver.

Den positive utviklingen i samarbeidet med myndighetene innenfor forsvarssektoren ble videreført og forsterket i 2011.

Styret vil trekke frem følgende aktiviteter i 2011 som særlig har bidratt til å nå foreningens målsetninger for året:

- Styrking og videreutvikling av myndighetsdialogen.
- Industriens deltagelse og bidrag til arbeidet i Forum for Materielle Fremskaffelser (Utvidet)
- Oppdatering av strategien i St. melding. nr. 38 (2006-2007), "Forsvaret og industrien – strategiske partnere".
- Dialog og informasjonsutveksling mellom industrien og Forsvaret gjennom programområdenes støttefunksjoner. Det er gjennomført programkonferanser med samtlige programområder.
- FSis programutvalg's innspill til dialogen med myndighetene og deltagelse i gjennomføringen av aktiviteter i regi av foreningen
- Forsvarsindustriseminarene i Ljubljana, Slovenia og Zagreb, Kroatia i forbindelse med Statsbesøk fra Norge.
- INFO/ERFA- konferansen
- FSis stand på DSEI 2011.
- Utarbeidelsen av en statistikk for Forsvarsindustrien i samarbeid med FFI
- Seminar om Etikk og Anti-korrupsjon.
- Etablering av SMB utvalg.
- Etableringen av et norsk industricluster for Aerospace bedrifter.
- Oppfølgingen av den nasjonale implementeringen av EUs forsvarsdirektiv.
- Oppfølgingen av industridelen av kampflyprosjektet.

- Implementeringen av ASDs felles industristandard for etikk og anti-korrupsjon arbeid er videreført.
- FSi har deltatt aktivt i arbeidet i NATO Industrial Advisory Group (NIAG). Flere medlemsbedrifter i FSi har gjennom året deltatt i studier i regi av NIAG.
- Videreføring av dialogen om nordisk samarbeid med myndighetene i samarbeid med de nordiske forsvars-industriforeningene
- Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk
- Leverandørseminar og Minimesse på Akershus Festning

FSi's økonomiske resultat ble kr. 1 552 000,-. Overskuddet styrker foreningens egenkapital, og styret vurderer foreningens økonomi som solid. Den opparbeidede egenkapitalen gir foreningen handlefrihet til ved behov å kunne engasjere ekstern kompetanse og til å gjennomføre aktiviteter der det er risiko for negativt økonomisk resultat. Styret er av den oppfatning at egenkapitalen nå er på et tilfredsstillende nivå.

Styret vurderer at resultatene for 2011 gir et godt grunnlag for virksomheten i 2012.

Styret slutter seg til strategien for 2012.

Oslo, 27. mars 2012

Tore Sannes
Styreformann

Ole Martin Grimsgaard
Styremedlem (næstleder)

Ola Skrivervik
Styremedlem

Harald Røros
Styremedlem

Roar Langen
Styremedlem

Morten Jarodd
Styremedlem

Dag Almar Hansen
Styremedlem

Berner M. Olsen
Styremedlem

Torbjørn Syensgård
Administrerende
direktør

MEDLEMSBEDRIFTER

Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening (FSi)

pr. 31. desember 2011 – 119 medlemsbedrifter

Firma	Postadresse	Postnummer
Aclima AS	Sundvollhovet Industriområde Farmen Nedre 27	3535 Krøderen 3124 Drammen
Aircontactgruppen AS	Postboks 2452	0201 Oslo
Aktiv Styring AS	Postboks 185 Sentrum	4001 Stavanger
Apropos Internett AS	Postboks 68	2317 Hamar
Arctic Trucks Norge AS	Postboks 474	3012 Drammen
Axnes Aviation AS	Televeien 3	4879 Grimstad
BAE Systems Hägglunds AB, c/o Visma Services Gjøvik	Postboks 475	2803 Gjøvik
Bandak Lunde AS	Hantoveien 328	3825 Lunde
Bedriftssystemer AS	Postboks 184 Økern	0510 Oslo
Bergen Yards AS	Alfabygget	5392 Storebø
Berget AS	Semsvegen 51	3676 Notodden
Camp Supply International Norway	Røraskogen 12	3739 Skien
Chemring Nobel AS - High Energy Materials	Engeneveien 7	3475 Sætre
CHSnor AS	Brugsvegen 13	2390 Moelv
Combitech AS	Isebakkeveien 49	1788 Berg i Østfold
ComPower A/S	Postboks 2416 Solheimsviken	5824 Bergen
Comrod AS	Fiskaavegen 1	4120 Tau
Conrad Mohr AS	Postboks 1721 Vika	0121 Oslo
Corena Norge AS	Dyrmyrgata 35	3611 Kongsberg
Data Respons Norge AS	Postboks 489	1323 Høvik
Defence and Security Group AS	Postboks 52	1470 Lørenskog
Deloitte AS	Postboks 347 Skøyen	0213 Oslo
Det Norske Veritas AS	Postboks 300	1323 Høvik
Drytech AS	Evjenveien 130	9024 Tomasjord
EADS Norway NUF	Stranden 1 A	0250 Oslo
eFront AS	Postboks 40	1713 Grålum
Eidsvoll Electronics AS	Nedre Vilberg vei 8	2080 Eidsvoll
Electronicon AS	Holbergskaien	5005 Bergen
ELOP-DolphiScan AS	Storgt. 112	2390 Moelv
Ericsson AS	Postboks 164	1371 Asker
Farsund Aluminium Casting AS	Postboks 158, Lundevaagen Sør	4552 Farsund
FotoPhono AS	Postboks 4311 Nydalen	0402 Oslo
Fred. Olsen Fly og Luftmateriell A/S	Postboks 1159 Sentrum	0107 Oslo
Gudbrandsdal Industrier AS	Postboks 103	2631 Ringebru
Gunnar Mjell Consulting	Postboks 767	2604 Lillehammer
Gylling Teknikk AS	Postboks 103	1351 Rud
Hadelandprodukter AS	Mohagasvingen 8	2770 Jaren
Heli-One (Norway) AS	Postboks 535	4055 Stavanger Lufthavn

Hellstrøm Rådgivning	Thomas Heftyes gate 56B	0267 Oslo
High Density Devices AS	Vestre Strandgate 26	4611 Kristiansand
HMK Tank Service AS	Industrivegen	2072Dal
HTS maskinteknikk as	Ing. Rybergsgate 97	3024 Drammen
ibruk as	Postboks 705	3606 Kongsberg
Innovatec - Innovative Technologies AS	Øvre Slottsgate 5	0157 Oslo
IBM AS GSC	Postboks 500	1411 Kolbotn
Jak. J. Alveberg as	Postboks 67	1332 Østerås
Janusfabrikken AS	Stephansensvei 35	5267 Espeland
Josi Tech as	Postboks 3202 Elisenberg	0280 Oslo
Jotne EPM Technology AS	Postboks 6629 Etterstad	0607 Oslo
Jotron AS	Postboks 54	3280 Tjodalyng
Keytos AS	Postboks 8034 Postterminalen	4068 Stavanger
Keytouch Technology AS	Postboks 164	3672 Notodden
Kitron AS	Postboks 799	4809 Arendal
Kjell A. Østnes AS	Olav V's gt. 6	0161 Oslo
Kongsberg Defence & Aerospace AS	Postboks 1003	3601 Kongsberg
Kongsberg Devotek AS	Postboks 384	3604 Kongsberg
Kongsberg Electronics AS	Postboks 1015	3616 Kongsberg
Kongsberg Maritime AS	Postboks 1009	3191 Horten
Kongsberg Mikroelektronikk AS	Heistadmoen Industripark	3608 Kongsberg
Lenco Systems AS	Gåsevikeien 8	2007 Kjeller
Lilltech AS	Industriveien 20	2050 Jessheim
Luffforsvarets Hovedverksted Kjeller	Postboks 10	2027 Kjeller
Marshall SV Norway	2nd Floor, Hangarveien 21	3241 Sandefjord
Medical Rescue Equipment Holding AS	Postboks 186	3901 Porsgrunn
Metronor AS	Postboks 238	1379 Nesbru
Milrab AS	Breiviksveien 40	5042 Bergen
Mintra AS	Postboks 8945 Youngstorvet	0028 Oslo
Nammo AS	Postboks 142	2831 Raufoss
Nammo Bakelittfabrikken AS	Bogstadfeltet	1930 Aurskog
Natech NSV AS		8512 Narvik
NDS – Nordic Defence Supply AS	Bygdøy Allé 17	0262 Oslo
Nera Networks AS	Postboks 7090	5020 Bergen
NFM Group	Glyntiv. 27	1400 Ski
Norautron AS	Postboks 205	3192 Horten
Nordic Power Systems as	Martin Linges vei 15-25	1367 Snarøya
Nordic Shelter AS	Rosenborgveien 3	1630 Gamle Fredrikstad
NorLense AS	Fiskebøl	8317 Strønstad
Normeca AS	Postboks 404	1470 Lørenskog
Norsk Scania AS	Postboks 143 Skøyen	0212 Oslo
Norsk Titanium Components AS	Sommerrogaten 13-15	0255 Oslo
Northrop Grumman Park Air Systems AS	Postboks 150 Oppsal	0619 Oslo
Norwegian Special Mission AS	Postboks 110	2061 Gardermoen

Firma	Postadresse	Postnummer
Obsima Technology AS	Postboks 76	2024 Gjerdrum
OMNI SA	Rådhusveien 5	4524 Sør-Audnedal
Oskar Pedersen AS	Postboks 701	4666 Kristiansand
OSWO AS	Postboks 154	1392 Horten
Propartner Defence AS	Postboks 164	3672 Notodden
Prototech AS	Postboks 6034 Postterminalen	5892 Bergen
Radior Communications AS	Ingvald Ystgaards veg 23	7047 Trondheim
ROFI Industrier AS	Årøsetervegen 5	6422 Molde
Rohde & Schwarz Norge AS	Østensjøveien 34	0667 Oslo
Saab International Norge AS	Postboks 106	1325 Lysaker
Saab Technologies Norway AS	Isebakkeveien 49	1788 Berg i Østfold
Safety & Security Service A/S	Setra vei 2 B	0786 Oslo
Sagair AS	Postboks 58	2041 Kløfta
Seaproof Solutions	Sandbrekketoppen 38	5224 Nesttun
Sensor Technologies AS	Postboks 196	3189 Horten
SiMiCon AS	Postboks 787	3606 Kongsberg
Simpro AS	Industriveien 4	7332 Løkken Verk
SINTEF	Postboks 4760 Sluppen	7465 Trondheim
Steria AS	Postboks 2	0051 Oslo
T & G Elektro A/S	Postboks 63	1321 Stabekk
TAM AS	Andslimoen	9325 Bardufoss
Techni AS	Ynglingeveien 42 A	3184 Borre
Teleplan Consulting AS	Postboks 69	1324 Lysaker
Teleplan Globe AS	Postboks 69	1324 Lysaker
Terramar AS	Vollsveien 13 c	1327 Lysaker
TGC Harnessing AS	Postboks 56	3524 Nes i Ådal
Thales Norway AS	Postboks 744 Sentrum	0106 Oslo
TINEX AS	Østre Aker vei 203	0975 Oslo
Trelleborg Offshore Norway AS - Defence	Postboks A	3051 Mjøndalen
Tronrud Engineering AS	Flyplassveien 22	3514 Hønefoss
Tyco Electronics Norge AS	Postboks 74	1360 Nesbru
Ullandhaug Industrier as	Postboks 98	4349 Bryne
Umoe Mandal AS	Gismerøyveien 205	4515 Mandal
Vinghøg AS	Postboks 174 Økern	0509 Oslo
	Postboks 143 Teie	3106 Tønsberg
VisSim AS	Vollveien 5	3183 Horten
Volvo Aero Norge AS	Postboks 1004	3601 Kongsberg
Wilhelmsen Ships Service AS	Strandveien 20	1324 Lysaker

FLERNASJONALE FORA DER FSi ER REPRESENTERT

1. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

Delegasjonsleder: Administrerende direktør Torbjørn Svensgård

2. AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD)

ASD Board of Directors: Norsk representant:
Adm. direktør Torbjørn Svensgård

ASD Economic and Legal Committee: Norsk representant:
Erik Normann Warberg
General Counsel & Compliance Officer
Thales Norway AS

ASD R & T Defence Committee: Norsk representant:
Direktør Marketing and R&T Vidar M. Skjelstad
Kongsberg Defence & Aerospace AS

FSi FORSVARS- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING

Noter til regnskapet 2011

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En overveiende del av inntektene er kontingenter, som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer hver måned på bakgrunn av utfakturerings foretatt av NHO ServicePartner.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verditall som forventes ikke å være forbigående. Varige driftsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives lineært over driftsmiddelets levetid.

Langsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling senere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en spesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

FSi FORSVARS- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING

Noter til regskapet 2011

(Beløp i 1000 kr)

1 Personalkostnader, ansatte, godtgjørelser, lån m.m.

Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening har ingen ansatte. Personalkostnader gjelder innleid arbeidskraft fra NHO, som i 2011 utgjorde 4,13 årsværk i FSI's administrasjon. Foreningen har således ingen krav om tjeneste pensjon etter lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Kostnadsført revisjonshonorar for 2011 utgjør kr. 16 050,00 uten mva og kostnadsført annen revisjonsmessig bistand utgjorde kr. 0,-

2 Varige driftsmidler/avskrivninger

	Møbler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	219	219
Tilgang	76	76
Avgang	146	146
Anskaffelseskost 31.12.	148	148
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	175	175
Akkumulerte avskrivninger/avgang	-146	-146
Årets avskrivninger	15	15
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	44	44
BALANSEFØRT VERDI PR. 31.12.	105	105

Økonomisk levetid	5 år
Avskrivningsplan	Lineær

3 Tap på fordringer

Type fordring	2011	2010
Medlemskontigent	5	78
Kurs/seminar	29	16
SUM TAP PÅ FORDRINGER	34	94

4 Andre fordringer

Type fordring	2011	2010
MVA til gode	35	0
Mellomregning NHO-SP	757	113
Forskudd bet.fakturaer/Påløpt inntekt	134	127
SUM ANDRE FORDRINGER	926	240

5 Bankinnskudd

Type innskudd	2011	2010
Frie bankinnskudd	7 438	5 448
SUM BANKINNSKUDD	7 438	5 448

6 Egenkapital og endring egenkapital

Årets endring i egenkapitalen:

	2011	2010
	Sum egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 01.01.	3 689	2 333
Årets resultat	1 552	1 356
Egenkapital per 31.12.	5 241	3 689

FSi FORSVARS- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING
Resultatregnskap 01.01 - 31.12

(Beløp i hele 1.000 kr)

	Noter	2011	2010
		Regnskap	Regnskap
DRIFTSINNEKTER			
Arrangementer		4 231	4 408
Medlemskontingent		5 623	5 526
Konferanser		315	32
Diverse inntekter/refusjoner		275	0
Leieinntekter og refusjoner		0	16
SUM DRIFTSINNEKTER		10 444	9 982
DRIFTSKOSTNADER			
<i>Administrasjonskostnader</i>			
Avskrivning på driftsmidler	2	15	15
Husleie og drift lokaler		454	416
Rep. og vedlikehold bygninger/maskiner		171	83
Honorar/kjøp av tjenester		7 374	7 188
Andre kontorkostnader og interne møter		598	526
Reisekostnader		249	238
Informasjon, marked og representasjon		0	1
Forsikringer, kontingenter og gaver		157	159
Tap på fordringer	3	34	94
SUM ADMINISTRASJONSKOSTNADER		9 051	8 719
SUM DRIFTSKOSTNADER		9 051	8 719
DRIFTSRESULTAT		1 394	1 264
<i>Finansinntekter og finanskostnader</i>			
Finansinntekter		159	93
Finanskostnader		-1	0
NETTO FINANSPOSTER		158	93
RESULTAT		1 552	1 356

FSi FORSVARS- OG SIKKERHETSINDUSTRIENS FORENING

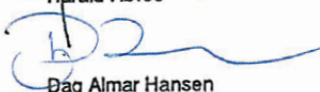
Balanse pr. 31.12

(Beløp i hele 1.000 kr)	Noter	2011	2010
EIENDELER			
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Inventar, IKT-utstyr, kontormaskiner o.l.	2	105	44
Sum varige driftsmidler		105	44
Sum anleggsmidler		105	44
Omløpsmidler			
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		2 868	630
Andre fordringer	4	926	240
Sum fordringer		3 794	870
Bankinnskudd	5	7 438	5 448
Sum omløpsmidler		11 233	6 318
SUM EIENDELER		11 338	6 362
EGENKAPITAL OG GJELD			
<i>Egenkapital</i>			
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Fond for vurderingsforskjeller		0	0
Annen egenkapital		3 689	2 333
Årets resultat		1 552	1 356
Sum opptjent egenkapital	6	5 241	3 689
SUM EGENKAPITAL		5 241	3 689
<i>Gjeld</i>			
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		2 340	2 080
Skyldig offentlige avgifter		0	43
Annen kortsiktig gjeld		3 757	550
Sum kortsiktig gjeld		6 097	2 673
SUM GJELD		6 097	2 673
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		11 338	6 362

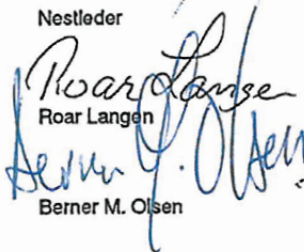
Oslo, den 27. mars 2012

Tore Sannes
Styreformann

Harald Røros

Dag Almar Hansen

Ole Martin Grimsgaard
Nestleder

Roar Langen

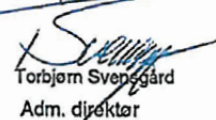
Berner M. Olsen

Ola Skrivervik

Morten Jarodd

Torbjørn Svendsgård
Adm. direktør

Til generalforsamlingen i
Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Oslo Atrium, P.O.Box 20, NO-0051 Oslo
Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf.: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening, som består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende direktørs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende direktør er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende direktør finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utføre revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2011 og av dets resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende direktør har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 27. mars 2012
ERNST & YOUNG AS

Asbjørn Ller
statsautorisert revisor

FSi BUDSJETT FOR 2012

	Budsjett 2011	Regnskap 2011	Budsjett 2012
DRIFTSINTEKTER			
Medlemskontingent	5 665 380	5 957 971	5 941 634
Prosj. 12390 Konferanser	1 683 000	2 163 878	1 942 000
Prosj. 12391 Kurs/Seminar	2 745 000	2 342 762	2 639 400
Prosj. 12392 Stilling i Wash DC	275 000	335 000	630 000
Prosj. 12395 FSi medlemsbrosjyre	-	-	125 000
	4 703 000	-	5 336 400
Sum driftsinntekter	10 368 380	10 799 611	11 278 034
DRIFTSKOSTNADER			
Husleie, lys, renhold	445 454	453 518	476 636
Vedlh. IT-utstyr og progr. vare	150 000	171 391	150 000
Regnsk- og rev. honorarar	93 000	87 803	99 510
Sekr. kostn. (Lønn)	4 583 213	4 702 986	4 958 919
Eksterne tjenester	300 000	200 000	500 000
Prosjektutgifter	-	2 717 504	-
Prosj. 12390 Konferanser	680 500	558 849	608 500
Prosj. 12391 Kurs/Seminarer	2 235 750	1 823 068	2 177 247
Prosj. 12392 Stilling i Wash DC	275 000	335 587	520 000
Prosj. 12393 Samf. Sikkerhet	-	-	115 000
Prosj. 12394 Kampfly	150 000	-	150 000
Prosj. 12395 FSi Medlemsbrosjyre			
	3 341 250	2 717 504	3 570 747
Kontorholdsutgifter	160 000	135 352	185 000
Aviser, informasjonsaktiviteter	350 000	289 150	350 000
Møter, kurs	180 000	173 013	180 000
Reisekostnader	256 000	248 936	260 000
Representasjonsutgifter	12 000	-	12 000
Kontingent, årsavgift ASD	180 000	156 915	180 000
Gaver og blomster	12 000	-	12 000
Tap på kundefordringer/øreavr.	75 000	34 450	75 000
Avskrivninger	15 000	14 572	45 000
Sum driftskostnader	10 152 917	9 385 701	11 054 812
DRIFTSRESULTAT	215 463		223 222
FINANSINTEKTER			
Renteinntekter	70 000	159 013	150 000
Bankomkostninger	0	-521	1 000
Sum finansinntekter	70 000	158 493	150 000
RESULTAT	285 463	1 551 933	373 222

FSi PROGRAMUTVALG

Landsystemer

Ivar Flage	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Leder
Vegard Sande	NAMMO AS	Nestleder
Gudmund Kjærheim	Vinghøg AS	Medlem
Dag Wikøren	Saab Technologies Norway AS	Medlem
Jan Nygaarden	Teleplan Globe AS	Medlem
Tom Tuhus	Thales Norway AS	Medlem

Sjøsystemer

Peter Reed-Larsen	Umoe Mandal AS	Leder
Christian Urheim	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Nestleder
Per Erik Gøranson	NAMMO AS	Medlem
Svein Daae	Vinghøg AS	Medlem
Dag Eivind Huseby	Thales Norway AS	Medlem
Audun Nordeng	Defence & Security Group AS	Medlem

Luftsystemer

Harald Røros	Thales Norway AS	Leder
Christian Hauglie-Hansen	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Nestleder
Julia Schweitzer	T & G Elektro AS	Medlem
Hans Fredrik Hansen	Nammo AS	Medlem
Tom-Erik Frey	AIM Norway	Medlem
Hans Arne Flåto	Propartner Defence AS	Medlem

Soldat og Spesialstyrkesystemer

Linda Sletne	Thales Norway AS	Leder
Ivar Flage	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Nestleder
Toivo Horvei	NFM Group AS	Medlem
Egil Andresen	Teleplan Globe AS	Medlem
Jarle Byberg	TGC Harnessing AS	Medlem
Gudmund Kjærheim	Vinghøg AS	Medlem

Nettverksbasert forsvar

Roar Handeland	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Leder
Tom Tuhus	Thales Norway AS	Nestleder
Tagge Andersen	IBM AS	Medlem
Knut Ellingsen	TINEX AS	Medlem
Ragnhild Hauge	Steria AS	Medlem
Geir Morten Flytør	Teleplan Globe AS	Medlem

Logistikksystemer

Stein Hagen	Rofi AS	Leder
Hans Reidar Berge	Kongsberg Defence & Aerospace AS	Nestleder
Arne Dahlberg	Keytos AS	Medlem
Rune Methi	Normeca AS	Medlem
Roar Langen	Vinghøg AS	Medlem
Stian Kjensberg	Thales Norway AS	Medlem

MANDAT FOR FSI PROGRAMUTVALG

Vedtatt av FSi's styre 17. mars 2010.

1. Målsetting

Øke medlemsbedriftenes forretningsmuligheter i Forsvaret innenfor sine respektive programområder.
Bistå og forberede dialogen mellom industrien og Forsvarssektoren.

2. Oppgaver

a. Informasjonsutveksling og dialog med Forsvarets programområder.

- i. Programutvalget representerer FSi i dialogen med programområdenes støttefunksjoner.
- ii. Utvalget fremmer forslag fra industrien om samarbeidsprosjekter innenfor respektive programområder gjennom områdenes støttefunksjoner.
- iii. Utvalget forbereder og koordinerer industriens innspill til de årlige programkonferansene med Forsvarets programområder på vegne av FSi.
- iv. Utvalget er ansvarlig for å formidle informasjon fra arbeidet i støttefunksjonene til medlemsbedriftene.
- v. Utvalget er ansvarlig for kontinuerlig å forbedre arbeidet med programutvalg sammen med FSi og de andre utvalgene.

b. Promotering og tilrettelegging av samarbeid mellom medlemsbedriftene

- i. Foreslå tiltak og aktiviteter som fremmer samarbeid mellom FSis medlemsbedrifter i den hensikt å øke forretningspotensialet i Forsvaret innenfor programområdet.
- ii. Skape best mulige arenaer for etablering av klynger og andre nettverksordninger for å styrke konkurransekraften til medlemsbedriftene overfor Forsvaret.

c. Planlegge og gjennomføre aktuelle tiltak og arrangementer i samarbeid med FSis administrasjon.

3. Sammensetning

Programutvalget består av seks representanter fra medlemsbedrifter i FSi. Alle medlemsbedrifter kan nominere representanter til utvalget. Utvalget skal ha en leder som er ansvarlig for å samle utvalget ved behov. Lederen er utvalgets kontaktpunkt.

4. Oppnevning

Programutvalget oppnevnes av FSis styre, som også utpeker utvalgsleder og nestleder. Vervet som utvalgsmedlem er personlig. Ved endring i utvalgsmedlemmers ansettelsesforhold og/eller en bedrifts medlemsstatus i FSi, vil styret oppnevne nye medlemmer.

Utvalgsmedlemmene oppnevnes for en periode på to år. Ved første gangs etablering av utvalget oppnevnes tre representanter for en periode på to år og tre representanter for en periode på tre år. Leder og nestleder oppnevnes alltid for en periode på to år.

5. Renominasjon og gjenoppnevning

Utvalgsmedlemmer kan renomineres og gjenoppnevnes.

MANDAT FOR SMB-UTVALG

Vedtatt av FSi's styre 20 okt 2011.

1. Målsetting

Bidra til å bedre SMB`enes rammebetingelser og der igjennom få økt mulighetene til å få markedsadganger, både overfor Forsvaret og internasjonalt.

Bistå i å forberede dialogen mellom SMB`ene og Forsvarets kompetansesentre og Forsvarets forsyningsorganisasjon.

Bistå i å forberede dialogen internt mellom FSis medlemsbedrifter, spesielt mellom de 4 store og SMB`ene.

Få økt kunnskapene hos SMB`ene om FOU-prosessen og tidlig samarbeid.

2. Oppgaver

a. Informasjonsutveksling og dialog med Forsvarets kompetansesentre.

- i. Utvalget forbereder og koordinerer industriens innspill til symposiene mellom Forsvaret og industrien på vegne av FSi.
- ii. Utvalget bistår FSi i å formidle informasjon fra arbeidet i utvalget til medlemsbedriftene.
- iii. Utvalget arbeider for kontinuerlig å utvikle samarbeidet med Forsvarets kompetansesentre sammen med FSi.

b. Promotering og tilrettelegging av samarbeid mellom medlemsbedriftene

- i. Foreslå tiltak og aktiviteter som fremmer samarbeid mellom FSis medlemsbedrifter i den hensikt å øke markedsadgangen i Forsvaret innenfor SMB`enes interesseområder.
- ii. Skape best mulige arenaer for etablering av klynger og andre nettverksordninger for å styrke meningsutveksling mellom medlemsbedriftene.

c. Planlegge og gjennomføre aktuelle tiltak og arrangementer i samarbeid med FSis administrasjon.

- i. Bidra til å fortelle hvilket fokus de enkelte kurs bør ha med tanke på SMB`enes utfordringer.
- ii. Gjennomføre tiltak for å øke SMB`enes kompetanse vedrørende utviklingsaktiviteter blant annet ved å gjennomføre opplæring i/av prosessen.

3. Sammensetning

SMB utvalget består av seks representanter fra medlemsbedrifter i FSi. Alle medlemsbedrifter kan nominere representanter til utvalget. Utvalget skal ha en leder som er ansvarlig for å samle utvalget minst 1x i halvåret. Lederen er utvalgets kontaktpunkt.

FSi administrasjonen har utpekt en person, som er SMB`enes POC i tilknyttet dette området.

4. Oppnevning

SMB-utvalget oppnevnes av FSis styre, som også utpeker utvalgsleder og nestleder. Vervet som utvalgsmedlem er personlig.

Utvalgsmedlemmene oppnevnes for en periode på fire år. Styret kan oppnevne medlemmer for en kortere periode enn fire år. Leder og nestleder oppnevnes i sine verv for en periode på tre år.

Dersom et medlem i utvalget ikke lenger er ansatt i en medlemsbedrift, eller en medlemsbedrift som har representant(er) i SMB utvalget går ut av foreningen, oppnevner styret nytt/nye medlem(mer).

5. Plassering

Utvalget plasseres som et arbeidsutvalg under FSis administrasjonen og arbeider i henhold til mandat.

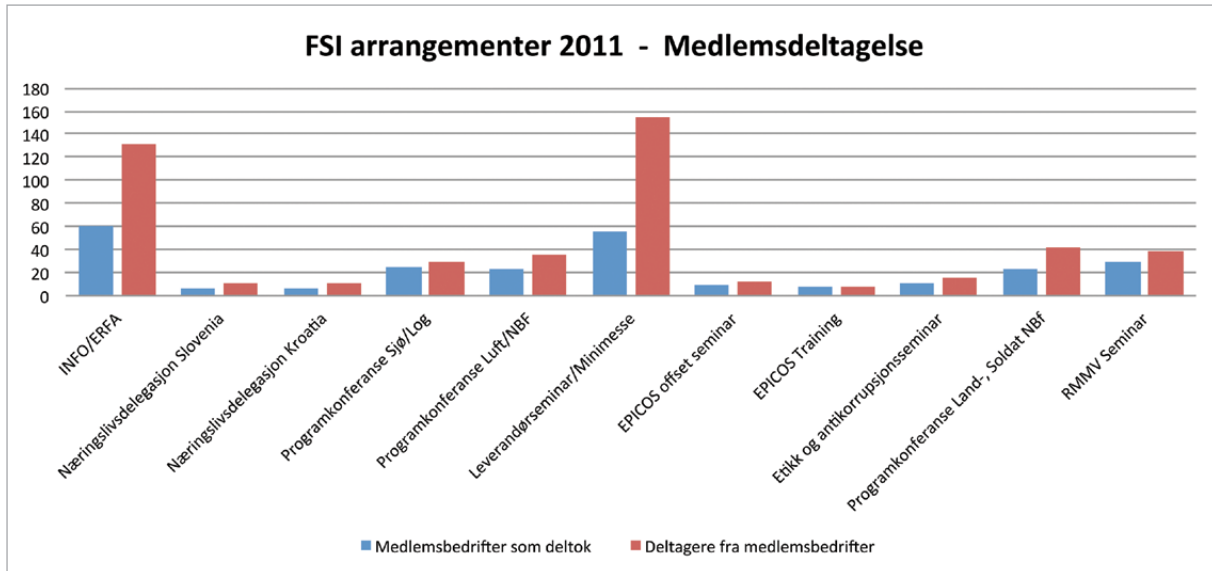

MEDLEMMER SMB-UTVALG

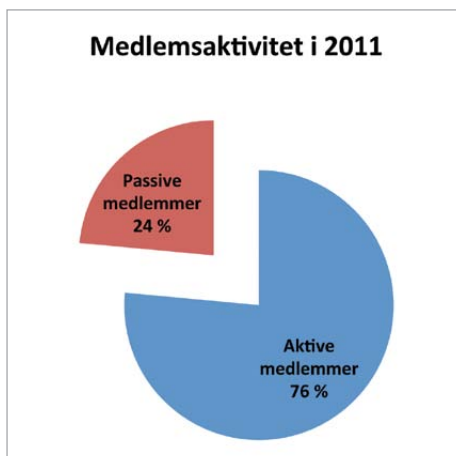
SMB utvalgets medlemmer

Werner Herbert Fuchs	TINEX	Leder	90 02 05 44
Maria Terese Karlsen	Norlense	Nestleder	95 05 41 13
Mikkel Helweg	Data Response Norge AS		90 78 48 11
Carl Henrik Myhre	Oskar Pedersen AS		95 21 23 39
Rune Martini	Nordic Defence Supply AS		48 07 80 80
Steinar Nisi	Kongsberg Devotech		90 11 16 63
Martin Grimsgaard	T&G Elektro AS		97 50 43 31
Svein Harthor Andersen	FSi	POC	99 20 87 72

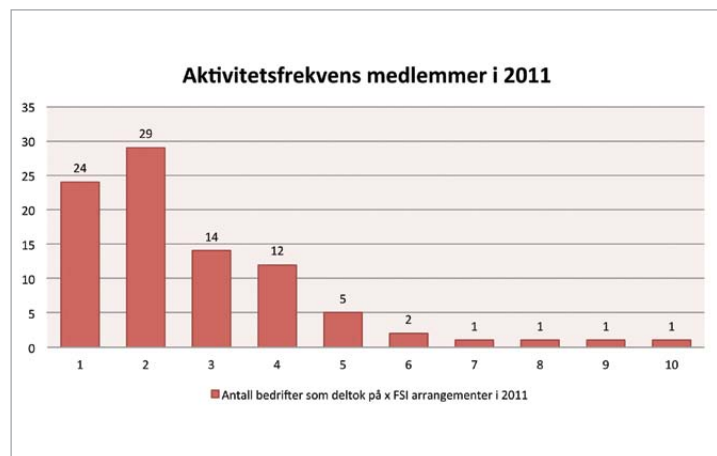
FSI ARRANGEMENTSSTATISTIKK 2011

FSi gjennomførte 11 arrangementer i 2011. INFO/ERFA og Leverandørseminar/Minimesse hadde den største deltagelsen.

76% av FSis medlemsbedrifter deltok på ett eller flere arrangementer i 2011.

Det er en betydelig økning i andelen bedrifter som deltok på mer enn ett arrangement i 2011 sammenlignet med 2010.

Studier i regi av NATO Industrial Advisory Group (NIAG) der Norsk industri deltar:

- SG 146 Ground Based Systems for Protection of Aircraft
Against MANPADS during take-off and landing.
Kongsberg Defence and Aerospace
- SG 148 Analysis of Information Exchange Requirements
to enable GBAD Architecture Development
Kongsberg Defence and Aerospace AS
- SG 149 New Ammunition Concepts for the defeat of area targets
NAMMO
- SG 150 Mission Module Design for Joint Support and LPD Ships
Nordic Shelter AS
- SG 151 NIAG High Level Advice Study on
"The Industrial Dimension of NATO Territorial Missile Defence"
Kongsberg Defence and Aerospace AS

NIAG Industrial Interface Group (IIG)
Det Norske Veritas AS
- SG 158 Use of Networks for Air Weapon Data Links
Kongsberg Defence and Aerospace AS
- SG 159 Hardkill Torpedo Countermeasures
Defence & Security Group AS
- SG 160 NATO GBAD Threat Evaluation &
Weapon Assignment (TEWA) Interoperability
Kongsberg Defence and Aerospace AS
- SG 161 Cooperative CIMIC Information and Intelligence Exchange
in Support of Consequence Management Operations
Thales Norway AS

Notater

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

www.fsi.no

- Myndighetsdialog
- Nettverk
- Forretningsutvikling
- Tjenester
- Internasjonalt Samarbeid

Besøksadresse: Essendropsgt. 3, 7. etg, 0368 OSLO
Postadresse: Postboks 5250 Majorstuen, 0303 OSLO
E-post: fsi@nho.no